

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy Skulsk na lata 2024-2031

Opracowanie: Pomorska Grupa Konsultingowa S.A

Autorzy:

mgr Romuald Meyer – Wiceprezes Zarządu

inż. Ewa Tyloch-Bojar – Specjalista ds. projektów

Bydgoszcz 2025

Spis treści

1.	Wprowadzenie.....	4
1.1	Podstawa prawna prognozy.....	4
1.2	Cel i zakres prognozy	4
1.3	Metodyka zastosowania przy sporządzaniu prognozy.....	7
2.	Powiązania z innymi dokumentami	7
3.	Analiza i ocena stanu środowiska	9
3.1	Położenie i ukształtowanie terenu.....	9
3.2	Krajobraz na podstawie audytu krajobrazowego	10
3.2.1	Zagrożenia krajobrazu zdiagnozowane w Audycie krajobrazowym.....	14
3.2.2	Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów.....	18
3.2.3	Rekomendacje i wnioski dotyczące zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, dla możliwości zachowania wartości danego obszaru.....	20
3.2.4	Wpływ realizacji ustaleń projektowanego dokumentu na krajobraz	23
3.3	Obszary chronione.....	24
3.3.1	Obszary ochrony przyrody Natura 2000	26
3.3.2	Park krajobrazowy.....	30
3.3.3	Obszar chronionego krajobrazu	31
3.3.4	Korytarz ekologiczny	32
3.3.5	Pomniki przyrody.....	33
3.3.6	Użytki ekologiczne.....	33
3.4	Aktualny stan środowiska obszaru opracowania oraz jego charakterystyka	33
3.4.1	Klimat	33
3.4.2	Powietrze atmosferyczne – emisja pyłów i gazów do powietrza.....	36
3.4.3	Hałas.....	40
3.4.4	Promieniowanie elektromagnetyczne	43
3.4.5	Zasoby geologiczne	45
3.4.6	Wody powierzchniowe i podziemne.....	45
3.4.7	Bioróżnorodność	49
4.	Inwestycje OZE a obszary chronione	50
5.	Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów projektowanego dokumentu	51

5.1	Działania zawarte w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Skulsk	51
5.2	Skutki realizacji działań zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Skulsk – analiza	54
5.3	Częstotliwość oceny	55
6.	Zagrożenia wynikające z braku realizacji projektowanego dokumentu	56
7.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	58
8.	Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.....	59
9.	Spis tabel.....	61
10.	Spis rysunków	61

1. Wprowadzenie

1.1 Podstawa prawna prognozy

Podstawą prawną sporządzenia „Prognozy oddziaływania na środowisko dla Strategii rozwoju Gminy Skulsk na lata 2024-2031.” jest art. 46¹ ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112). Artykuł ten zobowiązuje organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów do przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów.

Prognoza oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 51 ust 2 ww. ustawy zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;

1.2 Cel i zakres prognozy

Nadrzędnym celem prognozy jest określenie potencjalnych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić w trakcie i po wdrożeniu zapisów Strategii, jak również sformułowanie zaleceń o charakterze przeciwdziałania lub minimalizacji dla wszelkich negatywnych oddziaływań. Prognoza powinna wspierać proces decyzyjny dla realizacji inwestycji ingerujących w stan środowiska. Opracowana prognoza zawiera rekomendacje i wskazania, zawarte w odniesieniu do obszaru gminy, zaczerpnięte z

¹ Art. 46 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - *Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty: polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji (...) oraz polityk, strategii, planów lub programów, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.*

dokumentów rozpatrujących zagadnienia z zakresu ochrony środowiska w dokumentach wojewódzkich i krajowych oraz międzynarodowych.

„Strategia Rozwoju Gminy Skulsk na lata 2024-2031” jest dokumentem, który wskazuje kierunki w jakich powinna zmierzać gmina, aby zapewnić sobie stały, zrównoważony rozwój, a jednocześnie dbać, aby konsekwentnie polepszać warunki życia mieszkańców. Zasadniczą częścią Strategii są cele strategiczne i cele operacyjne, które zostały określone na podstawie diagnozy sytuacji gminy oraz danych, zebranych w wyniku przeprowadzonej ankietyzacji. Pozwalają one na określenie na podstawie sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej Gminy Skulsk, oraz przeprowadzonej analizy ostatecznie ustalić, które z analizowanych obszarów wymagają podjęcia działań zmierzających do poprawy życia w aspektach społecznym, gospodarczym i przyrodniczym.

Strategia dla Gminy stanowi kluczowy dokument, który łączy w sobie wytyczne, będące wyznacznikiem do podejmowania świadomych i spójnych działań dotyczących rozwoju. Uwzględnia także posiadane potencjały Gminy i jej mieszkańców oraz ich potrzeby w zakresie rozwoju przyjaznych warunków życia, ochrony zdrowia, ochrony zasobów przyrodniczych i środowiskowych.

Jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje do realizacji konkretnych działań. Zawiera jednak listę projektów, które będą wpisywać się w wyznaczone cele strategiczne i operacyjne, stanowiąc tym samym podstawę do przyjęcia ich na listę projektów realizowanych w ramach „Strategii rozwoju Gminy Skulsk na lata 2024-2031”.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko projektu „Strategii rozwoju Gminy Skulsk na lata 2024-2031” został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu, w piśmie z dnia 18 lipca 2025 r. znak WPP.410.281.2025.AM.2. Na podstawie zawartych w uzgodnieniu informacji wskazano, że niektóre wymienione w Strategii projekty mogą stanowić przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839, z późn. zm.), co kwalifikuje projekt Strategii do dokumentów wymienionych w art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy ooŚ.

Wśród 33 projektów wymienionych w dokumencie, dla których założono, że będą realizowane w ramach Strategii, w opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, poniższe mogą w szczególny sposób stanowić przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko:

- ❖ „Remont, przebudowa, modernizacja dróg, przepustów oraz chodników na obszarze gminy Skulsk”,
- ❖ „Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze gminy Skulsk”,
- ❖ „Budowa, remont i modernizacja stacji uzdatniania wody w miejscowościach gminy Skulsk”,
- ❖ „Rozbudowa, budowa, modernizacja i doposażenie sieci wodociągowej na obszarze gminy Skulsk”,
- ❖ „Inwestycje w odnawialne źródła energii na terenie gminy Skulsk”,
- ❖ „Rozbudowa, remont i modernizacja istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej, w tym budowa hali sportowej i infrastruktury sportowej”,

- ❖ „Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury czasu wolnego i turystyki na terenie gminy Skulsk”.

Niniejsza prognoza została sporządzona w oparciu o wymogi wynikające z przepisu art. 51 ust 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112). Zgodnie z wymienionym artykułem sporządzana prognoza oddziaływania na środowisko powinna określać, analizować i oceniać:

a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,

b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,

c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia także:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego

dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.3 Metodyka zastosowania przy sporządzaniu prognozy

Celem opracowania niniejszej prognozy jest zatem określenie potencjalnych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić po wdrożeniu zapisów Strategii, jak również sformułowanie zaleceń o charakterze przeciwdziałania lub minimalizacji dla wszelkich jego negatywnych oddziaływań.

Dokonana analiza ma charakter opisowy i przedstawia wpływ zaplanowanych do realizacji zadań w Gminie Skulsk, które wpisują się będą w działania określone do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Skulsk na lata 2024-2031”, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska.

Przy wykonywaniu Prognozy wykorzystano również metody prognostyczne, które miały na celu zidentyfikować potencjalne i rzeczywiste zmiany, jakie mogą wystąpić w środowisku w związku z przewidywanymi w projektowanym dokumencie działaniami związanym z realizacją inwestycji przedstawionych z strategii.

Prognoza została opracowana w oparciu o zalecenia zawarte w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowiska. W trakcie prac nad prognozą opierano się na dostępnych materiałach dotyczących rozpatrywanego obszaru, opracowanej Diagnozie Sytuacji w Gminie oraz na dokumentach planistycznych i strategicznych województwa wielkopolskiego.

Dane do opracowania dotyczące środowiska przyrodniczego zostały zaczerpnięte z Centralnego Rejestru Ochrony Przyrody oraz z Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego.

2. Powiązania z innymi dokumentami

Strategia Rozwoju Gminy Skulsk na lata 2024-2031 jest spójna z obowiązującymi dokumentami strategicznymi oraz planistycznymi na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim, a także innymi dokumentami strategicznymi, których obszar i zagadnienia obejmują swoim zasięgiem Gminę Skulsk. Wśród nich wyróżnia się:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020r. (z perspektywą do 2030r.)
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,

- Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027,
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolska 2020+
- Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski 2030 (RIS 2030)
- Audyty krajobrazowy województwa wielkopolskiego
- Analiza Zróżnicowania Społeczno-Gospodarczego Wielkopolski Wschodniej 2022 r.
- Strategia na rzecz Neutralności Klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040
- Strategia Rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040
- Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Aglomeracji Konińskiej 2030,
- Studium uwarunkowań i kierunków rozwoju zagospodarowania przestrzennego Gminy Skulsk 2023
- Plan Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) dla obszaru dorzecza Odry
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa wielkopolskiego

Ponadto, przy opracowaniu prognozy czerpano informacje z innych dokumentów środowiskowych, w tym poniżej wymienionych:

- Pięcioletnia ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim - RAPORT WOJEWÓDZKI ZA LATA 2019–2023
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim - RAPORT WOJEWÓDZKI ZA ROK 2024
- Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004
- Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Gopło PLH040007
- Natura 2000 w Planowaniu Przestrzennym – Rola Korytarzy Elektronicznych
- Standardowe Formularze danych – NATURA 2000
- Ostateczna Prognoza Oddziaływania na Środowisko Projektu IIaPGW dla obszaru Dorzecza Odry
- Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko w planowaniu przestrzennym, Praca zbiorowa pod redakcją Romana Bednarka
- Europejska Konwencja Krajobrazowa sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r.
- Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej 2020
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020

3. Analiza i ocena stanu środowiska

3.1 Położenie i ukształtowanie terenu

Gmina Skulsk jest gminą wiejską, położoną w północno-wschodniej części województwa wielkopolskiego, należącą do powiatu konińskiego. Gmina Skulsk ma powierzchnię 84 km² i leży na granicy województwa wielkopolskiego i województwa kujawsko-pomorskiego. Graniczy z sześcioma gminami ościennymi: gminą Jeziora Wielkie (powiat mogileński), gminą Kruszwica (powiat inowrocławski), gminą Piotrków Kujawski (powiat radziejowski), gminą Wierzbinek (powiat koniński), gminą Ślesin (powiat koniński), gminą Wilczyn (powiat koniński).

Rys. 1 Położenie Gminy Skulsk względem województwa wielkopolskiego

Gminę charakteryzuje położenie na wschodnim krańcu dużego mezoregionu, jakim jest Pojezierze Żnińsko-Mogileńskie. W ukształtowaniu powierzchni gminy znaczenie ma umiejscowienie w strefie marginalnej ostatniego zlodowacenia, co zasadniczo wpłynęło na urozmaiconą powierzchnię oraz krajobraz Gminy Skulsk.

Gmina położona jest w dorzeczu Noteci, nad kanałem Warta-Gopło oraz jeziorem Gopło od strony wschodniej, natomiast jeziora Skulska Wieś i Skulskie zajmują centralne położenie na obszarze gminy. Centralnie przez obszar gminy przebiega szlak komunikacyjny na kierunku północ-południe stanowiący drogę krajową nr 25 relacji Bobolice-Bydgoszcz- Konin-Kalisz-Ostrów Wlkp.- Oleśnica. Pozostałymi drogami są drogi powiatowe i drogi gminne Gmina Skulsk jest gminą rolniczą. Przeważają

gleby klasy V i VI. Są to gleby bielcowe wytworzone ze zwietrzałych zasobów polodowcowych. Część gleb stanowią gleby brunatne wylugowane, wytworzone z piasków luźnych i lekkich, płytko podścielonych gliną. Podstawowymi kompleksami rolniczej przydatności gleb są kompleks żytńi słaby i kompleks żytńi dobry (razem 68% powierzchni użytków rolnych). Uzupełniającą funkcją Gminy jest obsługa ruchu turystycznego i rekreacji. Funkcja ta koncentruje się wzdłuż rynny jeziora Gopło, we wschodniej części gminy, z ośrodkiem w Łuszczewie.

W ukształtowaniu terenu gminy można wyróżnić następujące obszary:

- powierzchnia wysoczyzny położona na zachód od jezior skulskich, gdzie przeważają wysokości bezwzględne rzędu 100-110 m n.p.m,
- teren pomiędzy rynnami jeziornymi, od 90 m n.p.m na północy do 100 m n.p.m na południu gminy,
- niewielka, południowa część gminy zajmowana jest przez Równinę Kleczewską. Jest to wysoczyzna morenowo płaska, zbudowana z glin i piasków zwałowych, której wysokość wynosi około 100 m n.p.m.

Gminę Skulsk przecinają na kierunku północ-południe dwie rynny polodowcowe. Rynnę zachodnią wypełniają jeziora Skulskie i Skulska Wieś, a rynnę wschodnią, zwaną też Obniżeniem Goplańskim wypełnia częściowo jezioro Gopło. Spływające tymi rynnami wody roztopowe usypały w rejonie miejscowości Gawrony duże powierzchnie sandrowe. Rynnę jezior skulskich okalają wyraźne zbocza, o spadkach 3-15%, asymetrycznie, o wysokości od kilku(wschodnie) do kilkunastu metrów (zachodnie).

Obniżenie Goplańskie stanowiące wschodnią granicę gminy jest typową rynną jeziorną z wypełniającym dużą część szerokiego na 0;5 do 1,5 km dna jeziorem Gopło, niewielkimi garbami w dnies oraz rozległymi poziomami tarasowymi w rejonie Łuszczewa. Zbocza niewysokie (kilkumetrowe), silnie porozcinane w części północnej, gdzie występują fragmenty tarasów, a w miarę zbliżania się do wylotu rynny stają się coraz wyższe i bardziej strome, osiągając wysokość niemal 20 metrów i spadki rzędu 10-20%. Pod względem geologicznym analizowany obszar zalicza się do synoklinum mogileńsko-łódzkiego. Utwory trzeciorzędowe na terenie gminy występują w sposób nieciągły zalegając warstwą od kilku do kilkunastu metrów. Najczęściej są to mioceńskie piaski z wkładkami węgla brunatnych, Miąższość czwartorzędowa jest zbliżona na całym obszarze gminy i wynosi średnio 30-50 m. W podłożu dominuje na ogół glina morenowa rozdzielona kilku lub kilkunastometrowej miąższości serią utworów piaszczysto-żwirowych. W wielu fragmentach terenu utwory zwałowe przykryte są warstwą wodnolodowcowych piasków i żwirów, których miąższość niekiedy, np. w obrębie jeziora Gopło osiąga blisko 30 metrów. Występowanie utworów zwałowych na powierzchni terenu koncentruje się głównie w zachodniej części gminy w strefie pagórków Wilczyńsko-Skulskich, natomiast wodno-lodowcowych na obszarze „międzyjezierza” w formie odizolowanych płatów. Dna rynien jeziornych oraz większych zagłębień i niekiedy również dolin cieków wyłożone są holeceńskimi torfami, namułami organicznymi i mułkami.

3.2 Krajobraz na podstawie audytu krajobrazowego

Kluczowym dokumentem analizującym szczegółowo położenie i specyfikę przestrzeni krajobrazowej w województwie wielkopolskim jest *Audyty krajobrazowy województwa wielkopolskiego*,

przyjęty uchwałą Nr LI/1000/23 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego, który stanowi podstawę do podejmowania działań w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu w procesie planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Dokumentem nadrzędnym o randze międzynarodowej i jedynym podejmującym zagadnienie promowania ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu, a także organizowania współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu, jest *Europejska Konwencja Krajobrazowa* sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98), która wskazuje główne kierunki działań na rzecz ochrony krajobrazów:

- a) prawnego uznania krajobrazów jako istotnego komponentu otoczenia ludzi, jako wyrażenia dzielonej przez nie różnorodności kulturowej i przyrodniczej oraz podstawy ich tożsamości;
- b) ustanowienia i wdrożenia polityki w zakresie krajobrazu ukierunkowanej na ochronę, gospodarkę i planowanie krajobrazu poprzez przyjęcie środków specjalnych, w tym: *Podnoszenie Świadomości, Szkolenie i edukacja, Identyfikacja i ocena, Cele jakości krajobrazu oraz Wdrażanie*
- c) ustanowienia procedur udziału ogółu społeczeństwa, organów lokalnych i regionalnych oraz innych stron zainteresowanych zdefiniowaniem i wdrożeniem polityki w zakresie krajobrazu
- d) zintegrowania krajobrazu z własną polityką w zakresie planowania regionalnego i urbanistycznego i własną polityką kulturalną, środowiskową, rolną, społeczną i gospodarczą, jak również z wszelką inną polityką, która bezpośrednio lub pośrednio oddziałuje na krajobraz.

Konwencja traktuje krajobraz jako ważny element życia ludzi zamieszkujących w miastach i na wsiach, na obszarach zdegradowanych, pospolitych, jak również odznaczających się wyjątkowym pięknem, swoim zasięgiem obejmuje terytorium całej Polski oraz państwa które ratyfikowały konwencję. Audyt krajobrazowy zaś, to opracowanie sporządzane dla województwa, identyfikujące, charakteryzujące i waloryzujące oraz wskazujące sposoby kształtowania i ochrony krajobrazu. Stanowi on jednocześnie element wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej.

Na podstawie Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego zidentyfikowane zostały granice krajobrazów pozostające w granicach Gminy Skulsk, które przedstawiono poniżej. Wśród nich wyodrębniono 13 obszarów krajobrazowych, sklasyfikowanych jako 7 różnych typów krajobrazu. Żaden jednak z wymienionych nie został uznany ani jako krajobraz priorytetowy, ani wskazany jako propozycja obszaru uzupełnienia wiedzy w kontekście przyrodniczym, czy ochrony zabytków.

Kod krajobrazu	Podtyp	ID	Typ krajobrazu	Podtyp krajobrazu	Typ rzeźby terenu
30-315.58-046	1a	205	Wód powierzchniowych	Jezióra	Dolinna
30-315.58-035	1a	1524	Wód powierzchniowych	Jezióra	Dolinna
30-315.58-036	2b	2133	Bagiennie-łąkowe - głównie bezleśne	Z dominacją szuwarów i turzycowisk	Równinna
30-315.58-012	3a	1661	Leśny	Z przewagą siedlisk borowych	Falista
30-315.58-052	3a	1719	Leśny	Z przewagą siedlisk borowych	Równinna
30-315.58-028	3b	1659	Leśny	Z przewagą siedlisk lasowych	Falista
30-315.58-006	3b	440	Leśny	Z przewagą siedlisk lasowych	Równinna
30-315.58-047	6b	2132	Wiejski	Z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk	Falista
30-315.58-071	6b	2227	Wiejski	Z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk	Równinna
30-315.58-061	6c	2481	Wiejski	Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących małe pola	Równinna
30-315.58-060	6c	2480	Wiejski	Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących małe pola	Falista
30-315.58-038	6c	333	Wiejskie	Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących małe pola	Dolinna
30-315.58-038	9a	1640	Miejski	Miejscowości z zachowanym układem historycznym	Falista

Rys. 2 Obszary krajobrazowe w Gminie Skulsk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie AKWW

Wymienione wyżej krajobrazy wyodrębnione w audycie krajobrazowym zostały szczegółowo opisane w Diagnostyce Sytuacji Gminy, a ponad te które wymieniono, wśród obszarów cennych przyrodniczo, które w odniesieniu do Gminy Skulsk zostały szerzej opisane i poddane szczegółowej analizie w Audycie Krajobrazowym są:

- **Goplańsko – Kujawski obszar chronionego krajobrazu**
- **Park Krajobrazowy Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia**

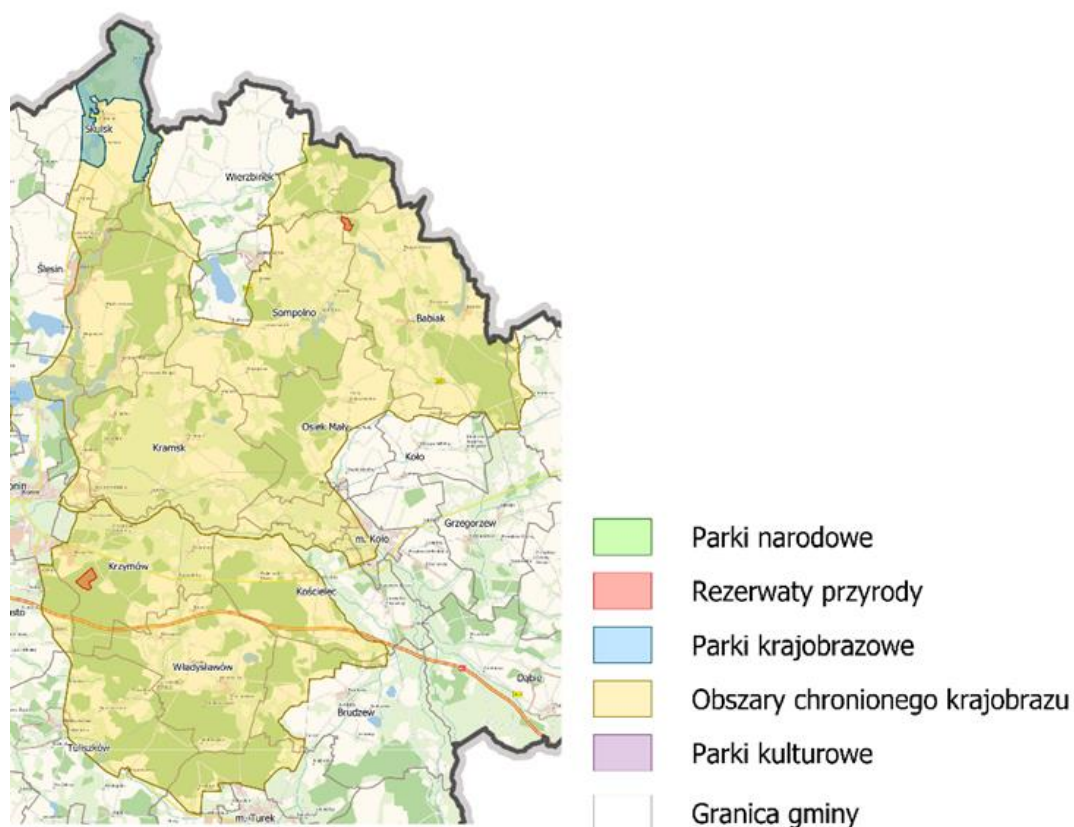
Goplańsko – Kujawski obszar chronionego krajobrazu, którego celem ochrony jest zasadniczo ochrona obszarów o cechach środowiska zbliżonych do stanu naturalnego oraz konieczności zapewnienia społeczeństwu warunków niezbędnych do regeneracji sił w środowisku reprezentującym. Zasięg stanowi powierzchnię 66 000 ha i poza Gminą Skulsk obejmuje jeszcze gminy: Konin, Kramsk, Sompolno, Wierzbinek, Ślesin, Osiek Mały, Kłodawa, Babiak. Od północy i wschodu obszar chronionego krajobrazu graniczy bezpośrednio z województwem kujawsko-pomorskim, od południa sięga do doliny rzeki Warty aż po miasto Konin, od zachodu graniczy z Kanałem Ślesińskim i drogą krajową nr 25.

Park Krajobrazowy Nadgoplański Park Tysiąclecia w województwie wielkopolskim położony jest w północno-wschodniej części województwa, przy granicy z województwem kujawsko-pomorskim, w powiecie konińskim – gmina Skulsk. Krajobraz parku krajobrazowego obejmuje obszar młodoglacjalny Pojezierza Żnińsko-Mogileńskiego o mało urozmaiconej rzeźbie terenu. Obejmuje południowy fragment głównej Rynny Goplańskiej z jeziorem Gopło oraz równoległą boczną rynną, w której znajdują się jeziora: jezioro Skulskie, jezioro Skulska Wieś i jezioro Czartowo. Charakterystycznym elementem sieci hydrograficznej parku krajobrazowego jest rozciągające się południkowo jezioro Gopło, największy zbiornik wodny na pograniczu Wielkopolski i Kujaw oraz fragment kanału Warta–Gopło. W granicach parku krajobrazowego na terenie województwa wielkopolskiego znajduje się tylko

mały południowy fragment jeziora obejmujący około 8% jego powierzchni. Przez jezioro Gopło z południa na północ przepływa rzeka Noteć.

W granicach Parku Krajobrazowego Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia w województwie wielkopolskim występują następujące formy ochrony przyrody: a) Goplańsko-Kujawski Obszar Chronionego Krajobrazu, b) obszary Natura 2000: Ostoja Nadgoplańska PLB040004 i Jezioro Gopło PLH040007.

W zachodniej części parku krajobrazowego, na zachód od miejscowości Skulsk położony jest ciąg mniejszych jezior, w tym Jezioro Skulskie, jezioro Skulska Wieś i jezioro Czartowo, odwadnianych przez Dopływ z Jezior Skulskich do Noteci. W użytkowaniu terenu parku krajobrazowego dominują ekosystemy wodne i rolnicze. W strefie przybrzeżnej jezior występują obszary podmokłe i rozległe pasy szuwarów, w obniżeniach śródpolnych mokradła. Większe kompleksy leśne usytuowane są w okolicach Łuszczewa i Mniszek. Osobliwością przyrodniczą są tu cenne olsy, łągi wiązowo-jesionowe oraz łąg jarzmiankowy. Lasy położone na terenie parku krajobrazowego to około 14% jego powierzchni i administracyjnie znajdują się w obrębie Nadleśnictwa Konin. Tereny zainwestowane to kilka wsi, z których największe to: Łuszczewo, Galiszewo i Mielnica Duża.

Rys. 1 Położenie obszaru chronionego krajobrazu i parku krajobrazowego pozostających w obszarze Gminy Skulsk

Źródło: Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego

3.2.1 Zagrożenia krajobrazu zdiagnozowane w Audycie krajobrazowym

Na podstawie danych zawartych w audycie krajobrazowym, dla Goplańsko – Kujawskiego obszaru chronionego krajobrazu zdiagnozowane zostały zagrożenia, które zostały podsumowane w następujący sposób:

1) Dla ochrony kluczowych wartości krajobrazów Goplańsko-Kujawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, które stanowią przede wszystkim młodoglacjalną rzeźbę terenu, jeziora, lasy oraz mozaikowate krajobrazy rolnicze, jak również występujące walory kulturowe, głównie o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, zidentyfikowano zagrożenia wewnętrzne oraz zewnętrzne, istniejące i potencjalne. Zagrożenia te w większości, o dużym oraz umiarkowanym i narastającym natężeniu, niekorzystnie wpływają na zachowanie walorów przyrodniczych, kulturowych oraz fizjonomii krajobrazu.

2) Największymi zagrożeniami Goplańsko–Kujawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu są zachodzące procesy urbanizacyjne, odkrywkowa eksploatacja węgla brunatnego oraz presja turystyczna na tereny przyjeziorne.

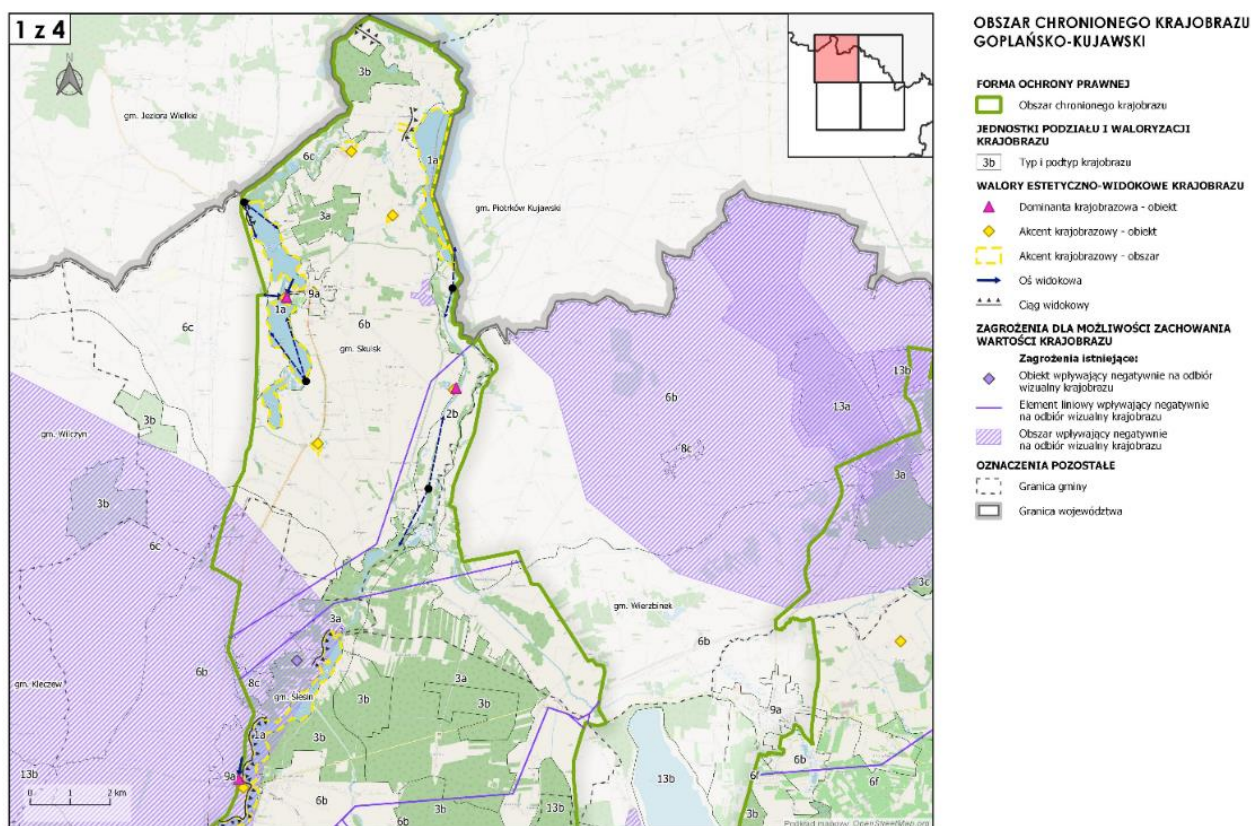
3) Atrakcyjność przyrodnicza obszaru chronionego krajobrazu oraz stosunkowo niewielka odległość od Konina i Koła przyciąga nowych mieszkańców, a co za tym idzie powstają nowe osiedla o charakterze podmiejskim, często niezwiązane wielkością, formą, ani rozkładem przestrzennym z otaczającymi terenami rolniczymi. Silna presja urbanizacyjna przejawia się również m.in. w dokumentach planistycznych, zwłaszcza gminy Kramsk, ale także gmin Koło i Ślesin.

4) Dodatkowo różnorodność form architektonicznych, często nienawiązująca do lokalnych wzorców architektonicznych obniża percepcję walorów estetycznych obszaru.

5) Degradujący wpływ na rzeźbę terenu ma odkrywkowa eksploatacja węgla brunatnego, która bezpowrotnie i na dużą skalę zmienia charakter krajobrazów. Ponadto prace odwadniające odkrywki przyczyniają się do powstania leja, co w połączeniu z zachodzącymi zmianami klimatycznymi znacząco przyczynia się do obniżania poziomu wód gruntowych i powierzchniowych, a w konsekwencji zmianę cech siedliskowych.

6) Widoczna jest tu również presja turystyczna na tereny przyjeziorne, zwłaszcza wokół jezior: Jeziora Ślesińskiego, Jeziora Mikorzyńskiego, Jeziora Licheńskiego, Jeziora Pątnowskiego i związane z nią obudowywanie brzegów jezior zabudową przeważnie letniskową i turystyczną, a w konsekwencji uszczelnianiem bezpośredniej zlewni jezior, miejscowo niszczeniem gleb organicznych i znacznym zmniejszaniem możliwości retencyjnych obszaru i bioróżnorodności, jak również zamykaniem panoram widokowych na jeziora.

7) Walory krajobrazowe Goplańsko–Kujawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu wymagają dalszych skoordynowanych działań ukierunkowanych na prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej, w tym w szczególności ograniczenie negatywnych zjawisk związanych z rozwojem turystyki, ale także przeciwdziałanie obniżaniu się stanu wód czy zapobieganie negatywnym skutkom rozwoju górnictwa, jak i rolnictwa – promowanie rolnictwa zrównoważonego, ekologicznego.

Rys. 2 Goplańsko – Kujawski obszar chronionego krajobrazu- walory i zagrożenia dla zachowania wartości krajobrazu

Źródło: Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego

Dla Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia w województwie wielkopolskim w audycie zdiagnozowano zagrożenia, które podsumowano następująco:

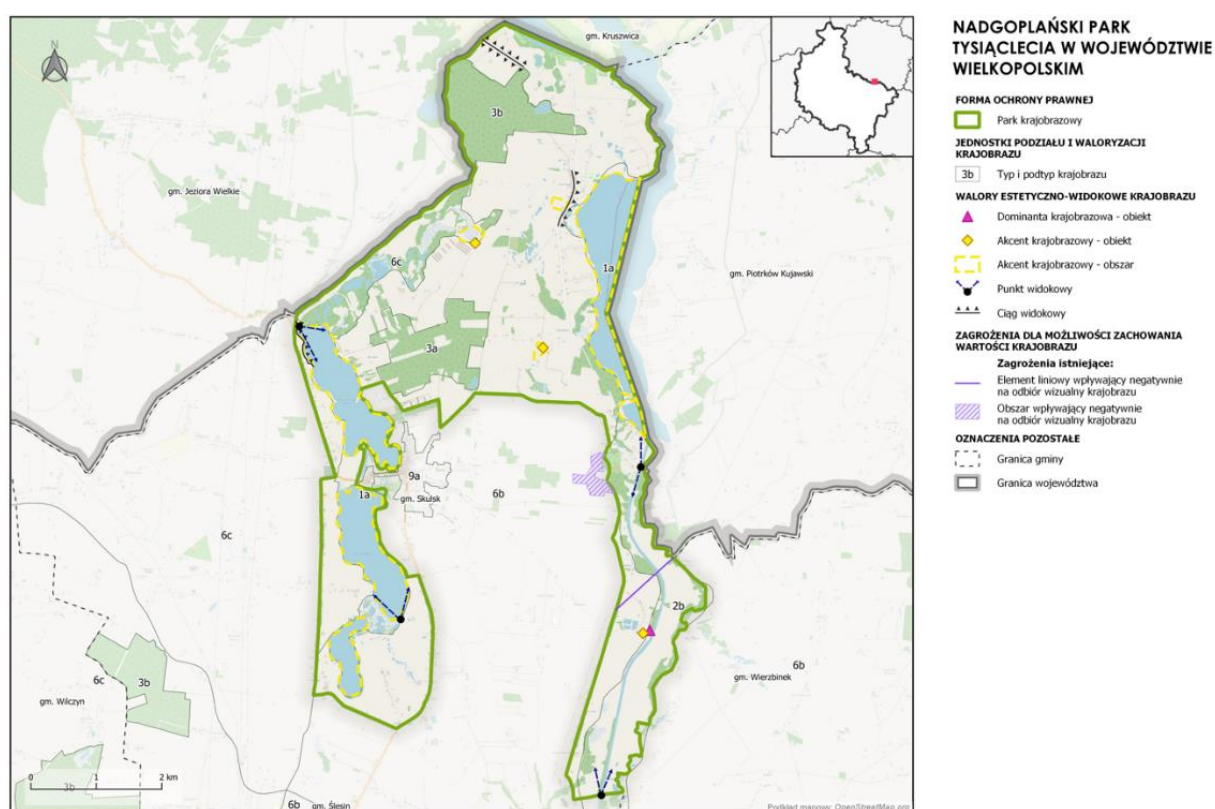
1) Dla ochrony kluczowych wartości krajobrazów Parku Krajobrazowego Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia w województwie wielkopolskim, które obejmują przede wszystkim polodowcowy krajobraz z jeziorami i występującymi tu siedliskami wilgotnymi, torfowymi oraz bagiennymi, ważnymi dla gniazdowania oraz wędrówek ptaków, szczególnie wodnych i błotnych, zidentyfikowano zagrożenia wewnętrzne oraz zewnętrzne, istniejące i potencjalne.

2) Zagrożenia te w większości, o charakterze dużym i umiarkowanym i narastającym natężeniu, niekorzystnie wpływają na zachowanie walorów przyrodniczych oraz fizjonomii krajobrazu. Wynikają przede wszystkim z silnej presji turystycznej na tereny przyjeziorne i związane z tym obudowywanie brzegów jezior zabudową letniskową, ale również mieszkaniową (Skulsk, Mniszki, Łuszczewo), a w konsekwencji uszczelnianiem bezpośredniej zlewni jezior i znacznym zmniejszaniem możliwości retencyjnych obszaru i bioróżnorodności, jak również zamykaniem panoram widokowych na jeziora.

3) Dodatkowo różnorodność form architektonicznych, często nienawiązująca do lokalnych wzorców architektonicznych obniżająca percepcję walorów estetycznych parku krajobrazowego.

4) Istotnym zagrożeniem dla walorów głównie przyrodniczych parku krajobrazowego jest wpływ odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego w rejonie konińskim, co w połączeniu z zachodzącymi zmianami klimatycznymi znacząco wpływa na obniżanie się poziomu wód gruntowych i powierzchniowych oraz zmianę cech siedliskowych.

5) Walory krajobrazowe Parku Krajobrazowego Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia w województwie wielkopolskim wymagają dalszych skoordynowanych działań ukierunkowanych na prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej, w tym w szczególności ograniczenie negatywnych zjawisk związanych z rozwojem turystyki, ale także przeciwdziałanie obniżaniu się stanu wód czy zapobieganie negatywnym skutkom rozwoju górnictwa, jak i rolnictwa – promowanie rolnictwa zrównoważonego, ekologicznego.

Rys. 3 Nadgoplański Park Tysiąclecia w województwie wielkopolskim - walory i zagrożenia dla zachowania wartości krajobrazu

Źródło: Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego

Audyt krajobrazowy stanowi najbardziej aktualne narzędzie polityki przestrzennej w zakresie krajobrazu województwa i poszczególnych jego obszarów, ukierunkowanym na jego ochronę, gospodarkę i planowanie. Służy także identyfikacji, charakterystyce i ocenie wszystkich krajobrazów występujących na obszarze województwa wielkopolskiego, natomiast zawarte w nim wnioski i rekomendacje stanowią źródło informacji dla dokumentów planistycznych szczebla regionalnego i

lokalnego. Ustalenia audytu krajobrazowego mają także wzmocnić ochronę krajobrazu na obszarach objętych ochroną prawną w parkach krajobrazowych i obszarach chronionego krajobrazu oraz stanowić podstawę do prowadzenia polityki krajobrazowej w województwie.

Niestety, niektóre zdiagnozowane zjawiska mogą pociągać za sobą niekorzystne przekształcenia krajobrazu, przyczyniając się do deformacji jego fragmentów czy nawet zaniku pewnych podtypów.

Współczesne zagrożenia, najczęściej odpowiadające za negatywne zmiany zachodzące w krajobrazie kulturowym, to przede wszystkim: globalizacja, zmiana modelu życia, urbanizacja, dostępność komunikacyjna związana z rozwojem infrastruktury, rozwój technologiczny, zmiany polityczne, niski poziom świadomości i edukacji społecznej.

Z punktu widzenia projektowanego dokumentu, zagrożeniem dla środowiska przyrodniczego może być przedsięwzięcie, związane z budową nowej i rozbudową infrastruktury i obiektów, których lokalizacja będzie ingerować w przestrzeń obszarów chronionych. Nie przewiduje się jednak znaczącego pogorszenia walorów przyrodniczych, w tym cennych siedlisk. Zagrożenia te, jeśli wystąpią, będą mieć charakter tymczasowy i związane będą z hałasem, tymczasowym zwiększeniem natężenia ruchu, oraz punktową liniową zmianą krajobrazu. Oddziaływanie w dłuższym okresie czasu przyniesie głównie korzyści dla ludzi i środowiska.

Należy tu zaznaczyć iż wszelkie inwestycje, które zostały wymienione w Strategii Rozwoju, mogące rodzić zagrożenie dla środowiska naturalnego będą wymagały przeprowadzenia odrębnego określenia negatywnego oddziaływania na środowisko na etapie projektu inwestycyjnego wraz z dokładnym określeniem położenia i szczegółów inwestycji.

Każda inwestycja, która zostanie przeprowadzona niezgodnie z przepisami bez zachowania należytej staranności i dbałości może negatywnie oddziaływać na środowisko na środowisko, dlatego należyć wszelkich starań aby temu zapobiec.

Obszary do objęcia formami ochrony przyrody (o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 3, 4 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody) ujęte zostały w tabeli poniżej.

Tabela 1 Rekomendacje i wnioski dla form ochrony przyrody dla Gminy Skulsk

Forma ochrony przyrody	Rekomendacje i wnioski
park krajobrazowy	nie określa się
obszar chronionego krajobrazu	nie określa się

zespół przyrodniczo-krajobrazowy	<p>utworzenie 2 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Skulski Zespół przyrodniczo-krajobrazowy</u> obejmujący południowo-zachodnią „odnogę” Parku Krajobrazowego Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia w województwie wielkopolskim, w krajobrazach: 1a-205, 6b-2132, 6c-2480. Obszar wyróżnia występowanie wielu gatunków roślinności wodno-szuwarowej oraz łąkowej towarzyszącej brzegom jezior oraz dolinie cieku wypływającego w kierunku południowym z Jeziora Skulskiego. Szczególnie interesująco prezentują się rozległe zatorfienia z licznymi torfiankami na przesmykach oddzielających jezioro Czartowo i Jezioro Skulskie od jeziora Skulska Wieś. Na przesmyku między jeziorami na tzw. Skulskiej Kępie znajduje się Sanktuarium Maryjne pw. Matki Boskiej Bolesnej oraz wkomponowane w panoramę szuwarów Jeziora Skulskiego stacje drogi krzyżowej • <u>Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Kanału Ślesińskiego</u> obejmujący wschodnią „odnogę” Parku Krajobrazowego Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia w województwie wielkopolskim, na południe od Mielnicy, w krajobrazach: 2b-2133, 6b-2132. Obszar ten wyróżnia kompleks szuwarów w dolinie Kanału Ślesińskiego oraz zbocza i użytkowane rolniczo fragmenty wierzchołki wysoczyznowej
----------------------------------	--

Źródło: Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego

Obszarów objętych formami ochrony przyrody, które ze względu na znaczący spadek wartości krajobrazu wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony, ani obszarów do objęcia formami ochrony zabytków (o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami) nie określono. Wskazano natomiast uzupełnienie stanu wiedzy m.in. w zakresie wyznaczenia granicy proponowanego **Zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Kanału Ślesińskiego** oraz **Skulskiego Zespołu przyrodniczo-krajobrazowego**.

3.2.2 Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów

Tabela 2 Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów w ujęciu regionalnym dla Gminy Skulsk

Zadania polityki przestrzennej województwa	Zasady zagospodarowania przestrzennego realizujące zadania polityki przestrzennej województwa
Kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej i dbałość o ład przestrzenny	Kształtowanie nowych struktur przestrzennych z zachowaniem rozwoju zrównoważonego, z uwzględnieniem ochrony i zachowania walorów krajobrazowych
	Racjonalny rozwój zainwestowanych struktur przestrzennych
	Kształtowanie struktur przestrzennych z uwzględnieniem walorów krajobrazowych wynikających z ukształtowania terenu
	Wprowadzanie rodzimej zieleni osłonowej wokół obiektów wpływających na negatywny odbiór krajobrazu

	Zachowanie otwartej przestrzeni pomiędzy jednostkami osadniczymi
	Zachowanie zwartej charakteru zabudowy poprzez uzupełnianie zabudowy w jednostkach osadniczych
	Ograniczanie rozpraszania osadnictwa w krajobrazach otwartych
Ochrona walorów przyrodniczych	Zachowanie i ochrona wartości środowiska przyrodniczego Parku Krajobrazowego Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia w województwie wielkopolskim jako krajowego obszaru węzłowego systemu przyrodniczego województwa wielkopolskiego, charakteryzującego się wysokimi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi, tworzącego bogaty ekosystem i miejsce występowania cennej flory i fauny m.in. poprzez zachowanie i przywracanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków w wyniku stosowania zabiegów ochronnych
	Zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych, w szczególności wzdłuż doliny rzeki Noteci oraz korytarza ekologicznego dużych zwierząt lądowych Puszcza Bydgoska–Dolina Warty
	Promocja i podnoszenie atrakcyjności parku krajobrazowego jako obszaru rekreacyjnego i kulturowego, z zachowaniem nadrzędności celów ochrony walorów przyrodniczych określonych na terenie parku krajobrazowego
	Wykluczenie obszaru Parku Krajobrazowego Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia w województwie wielkopolskim z intensywnej urbanizacji i intensywnego rolnictwa
	Wykluczanie możliwości lokalizowania barier przestrzennych uniemożliwiających migrację organizmów w korytarzach ekologicznych
	Ograniczenie lokalizacji obiektów wielkopowierzchniowych i wysokościowych niezwiązanych z funkcjami parku oraz obiektów liniowych powodujących przecinanie i fragmentację parku
	Rozwój konkurencyjnych form turystyki i rekreacji niekolidujących z nadrzędnymi funkcjami ochrony przyrody
Ochrona potencjału kulturowego	Utrzymanie ochrony prawnej obiektów i obszarów zabytkowych
	Wzmacnianie działań ochronnych obiektów i obszarów zabytkowych
	Kształtowanie struktur przestrzennych z zachowaniem zgodności z cechami i wartościami zasobów dziedzictwa kulturowego
	Ograniczanie przekształceń elementów tradycyjnego krajobrazu wiejskiego, w tym historycznych cech zabudowy regionalnej oraz rozplanowania wiejskich jednostek osadniczych (zagród i podziałów gruntów), zieleni przydrożnej, zadrzewień śródpolnych, enklaw leśnych i łąkowych, cieków wodnych oraz małej architektury

	Rozwój turystyki kulturowej z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, z zachowaniem nadrzędności celów ochrony walorów przyrodniczych określonych na terenie parku krajobrazowego
Rozwój infrastruktury technicznej i transportowej	Budowa i modernizacja układu dróg wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych oraz z zachowaniem ciągłości systemu przyrodniczego
	Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych oraz z zachowaniem ciągłości systemu przyrodniczego
	Lokalizowanie instalacji odnawialnych źródeł energii z poszanowaniem walorów krajobrazowych obszaru oraz z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych

Źródło: AKWW

Wśród wytycznych, dotyczących **kierunków zmian w strukturze przestrzennej** oraz w przeznaczenia terenów lub zasad ich zagospodarowania, określających dopuszczalny zakres i ograniczenia tych zmian, w tym wytycznych odnośnie nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów, wskazano:

- a) kształtowanie struktury przestrzennej jednostek osadniczych z przewagą zabudowy o funkcji mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej lub zagrodowej,
- b) ograniczanie przekształcania terenów rolnych i leśnych,
- c) na terenach rolnych możliwa jest realizacja zainwestowania związanego z prowadzeniem działalności rolniczej,
- d) możliwość lokalizowania nowej zabudowy w ramach uzupełniania lub kontynuacji zabudowy w istniejących jednostkach osadniczych i zapobiegania łączenia się miejscowości,
- e) ograniczanie możliwości budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników
- f) ograniczanie zainwestowania w bezpośrednim sąsiedztwie terenów leśnych,
- g) zachowanie i ochrona obiektów i obszarów stanowiących wyróżniki krajobrazowe (dominanty krajobrazowe i akcenty krajobrazowe) jako szczególnie wyróżniające się w przestrzeni parku krajobrazowego,
- h) ograniczenie realizacji napowietrznej infrastruktury technicznej, w tym elementów wysokościowych telefonii komórkowej na terenach cennych krajobrazowo i ograniczenie w ich otoczeniu,
- i) tworzenie instalacji fotowoltaicznych tylko w zakresie spełniającym potrzeby własne gospodarstw i lokalizowanie paneli w obrębie terenów zabudowanych (dachy, posesje)(...)

3.2.3 Rekomendacje i wnioski dotyczące zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, dla możliwości zachowania wartości danego obszaru

W zestawieniu poniżej wymieniono rekomendacje i wnioski dotyczące zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do

charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego obszaru przedstawiono w poniższej Tabeli

Tabela 3 Rekomendacje i wnioski dotyczące zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego

1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:
1) Rozwój rolnictwa zrównoważonego, niezwiększanie areału pól (w krajobrazach: 3a-1661, 6b-2132, 6c-333, 6c-2480).
2) Utrzymanie oraz przywracanie łąk i pastwisk zgodnie z siedliskiem (w krajobrazach: 1a-205, 1a-1524, 2b-2133, 3a-1661, 3b-1659, 6b-2132, 6c-333, 6c-2480).
3) Ograniczanie zabudowy w strefach ekotonowych wzdłuż cieków i jezior (w krajobrazach: 1a-205, 1a-1524, 2b-2133, 3a-1661, 3b-1659, 6b-2132, 6c-333, 6c-2480).
4) Wzbogacanie różnorodności ekosystemowej na skutek zachowania i wprowadzania miedz, oczek wodnych, zadrzewień, zakrzewień, nieużytków z roślinnością zielną, uwzględniając wyłącznie rodzime gatunki drzew i krzewów na terenach upraw rolnych (w krajobrazach: 3a-1661, 6b-2132, 6c-333, 6c-2480).
5) Ograniczanie fragmentacji lasów (w krajobrazach: 3a-1661, 3b-1659).
6) Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk, przeciwdziałanie sukcesji leśnej (w szczególności w krajobrazach: 1a-205, 1a-1524, 2b-2133, 6b-2132, 6c-333, 6c-2480).
7) Podejmowanie działań z zakresu małej retencji skierowanych na zatrzymanie lub spowolnienie spływu wód w celu poprawy stosunków wodnych, m.in. takich jak: budowa i odbudowa systemu urządzeń wodnych odwadniająco-nawadniających, realizowanie oczek wodnych i stawów, wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień, renaturalizacja małych rzek oraz odtwarzanie i funkcjonowanie stref ekotonowych, czyli stref buforowych wzdłuż cieków w postaci pasów roślinności tworzących barierę biogeochemiczną dla azotanów i fosforanów spływających z pól (w krajobrazach: 1a-205, 1a-1524, 2b-2133, 3a-1661, 3b-1659, 6b-2132, 6c-333, 6c-2480).
8) Ograniczanie tworzenia nowych obszarów wydobywania kopalin, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej (w krajobrazach: 1a-205, 1a-1524, 2b-2133, 3a-1661, 3b-1659, 6b-2132, 6c-333, 6c-2480).
9) Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu.
2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:
1) Utrzymanie i zakładanie tradycyjnych sadów owocowych z wysokopiennymi drzewami owocowymi oraz alei w pasach drogowych dróg gruntowych (w krajobrazach: 6b-2132, 6c-333, 6c-2480).
2) Sadzenie rodzimych gatunków drzew atrakcyjnych krajobrazowo zgodnie z wymogami siedliskowymi (w krajobrazach: 1a-205, 1a-1524, 2b-2133, 3a-1661, 3b-1659, 6b-2132, 6c-333, 6c-2480).
3) Renaturalizacja krajobrazu leśnego poprzez kształtowanie nowych nasadzeń zgodnych z siedliskiem, likwidacja monokultur sosnowych i prowadzenie przebudowy drzewostanu zgodnie z wymogami siedliskowymi, w tym usuwanie obcych gatunków inwazyjnych (w krajobrazach: 3a-1661, 3b-1659).

4) Ochrona oraz kształtowanie zewnętrznej granicy lasu jako strefy ekotonowej poprzez tworzenie warunków ekologicznych dogodnych dla rozwoju krzewiastych zbiorowisk oszyrkowych oraz ziołoroślowych zbiorowisk okrajkowych w strefach graniczących z innym typem użytkowania lub zagospodarowania terenu, np. z agrocenozami (w krajobrazach: 3a-1661, 3b-1659, 6b-2132, 6c-333, 6c-2480).
5) Prowadzenie działań ochronnych zgodnie z ustanowionym planem zadań ochronnych dla Obszaru Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004.
6) Prowadzenie działań ochronnych zgodnie z ustanowionym planem zadań ochronnych dla Obszaru Natura 2000 Jezioro Gopło PLH040007.
3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody:
1) Ustanowienie planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia w województwie wielkopolskim zgodnie z przepisami odrębnymi (w krajobrazach: 1a-205, 1a-1524, 2b-2133, 3a-1661, 3b-1659, 6b-2132, 6c-333, 6c-2480).
2) Wspieranie działań na rzecz utworzenia Skulskiego Zespołu przyrodniczo-krajobrazowego (w krajobrazach: 1a-205, 6b-2132, 6c-2480) oraz Zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Kanału Ślesińskiego (w krajobrazach: 2b-2133, 6b-2132).
3) Realizacja działań w sposób niepowodujący negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszarów i obiektów chronionych.
4) Uwzględnienie obowiązujących aktów prawnych powołujących formy ochrony przyrody oraz planów ochrony, planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 oraz planów urządzania lasów, a także innych odnoszących się do tych obszarów. Dotyczy to w szczególności celów ochrony, zagrożeń oraz wytycznych i innych wskazań do uwzględnienia wynikających z tych dokumentów.
4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:
1) Rekomenduje się sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w szczególności dla terenów zagrożonych presją inwestycyjną (tereny rolne, leśne, przybrzeżne rzek i jezior).
2) Utrzymanie dotychczasowej funkcji Parku Krajobrazowego Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia w województwie wielkopolskim jako obszaru węzłowego (o randze krajowej) systemu przyrodniczego województwa wielkopolskiego, charakteryzującego się wysokimi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi, tworzącego bogaty ekosystem i miejsce występowania licznej flory i fauny m.in. poprzez zachowanie i przywracanie jego walorów oraz ograniczanie zainwestowania (w krajobrazach: 1a-205, 1a-1524, 2b-2133, 3a-1661, 3b-1659, 6b-2132, 6c-333, 6c-2480).
2) Utrzymanie dotychczasowej funkcji Goplańsko-Kujawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w części południowej pokrywającej się z Obszarem Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002 oraz Nadgoplańskim Parkiem Tysiąclecia w części północnej jako krajowego obszaru węzłowego systemu przyrodniczego województwa wielkopolskiego, charakteryzującego się wysokimi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi, tworzącego bogaty ekosystem i miejsce występowania licznej flory i fauny m.in. poprzez zachowanie i przywracanie jego walorów oraz ograniczanie zainwestowania.
3) Utrzymanie funkcji korytarza ekologicznego dużych zwierząt lądowych Puszcza Bydgoska–Dolina Warty m.in. poprzez wprowadzanie zalesień, zadrzewień bądź wysp leśnych na terenach rolnych, zapobieganie powstawaniu barier i fragmentacji korytarzy ekologicznych, m.in. w postaci intensywnego zainwestowania.

3) Utrzymanie funkcji ekologicznych, łącznikowych, przyrodniczych o znaczeniu ponadlokalnym na pozostałym obszarze chronionym, poza Obszarem Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002 oraz Nadgoplańskim Parkiem Tysiąclecia, poprzez utrzymanie terenów lasów, wysp leśnych, trwałych użytków zielonych, połączeń ekologicznych, stanowiących jednocześnie tereny rekreacyjne miasta Konina.
4) Utrzymanie funkcji krajowego korytarza ekologicznego wzdłuż doliny rzeki Noteci (w krajobrazach: 1a-1524, 2b-2133, 6b-2132).
5) Uporządkowanie i ograniczenie presji związanej z rozwojem turystyki wypoczynkowej, w tym w szczególności realizacji zabudowy letniskowej i turystycznej, wyposażenie terenów zabudowy letniskowej i turystycznej w sieć wodno-kanalizacyjną.

3.2.4 Wpływ realizacji ustaleń projektowanego dokumentu na krajobraz

Z punktu widzenia Gminy oraz na podstawie Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego, istotna jest integracja działań zawartych w rekomendacjach i wnioskach dotyczących krajobrazu, z polityką w zakresie rozwoju Gminy Skulsk, planowania regionalnego i urbanistycznego i własna polityka kulturalna, środowiskowa, rolna, społeczna i gospodarcza, jak również z wszelką inną polityką, która bezpośrednio lub pośrednio oddziałuje na krajobraz, mając jednocześnie za cel jego ochronę. Budowanie świadomości na temat posiadanego krajobrazu wśród mieszkańców to kolejny czynnik gwarantujący wartość dodaną do rezultatów prowadzonych działań.

Działania związane z budową, rozbudową i remontami a także modernizacją infrastruktury powinny zostać przeprowadzone z zachowaniem poszanowania walorów przyrodniczych i środowiskowych w optymalny sposób. Inwestycje powinny być przeprowadzone zgodnie z MPZP oraz opracowywanym planem ogólnym. Każda zaplanowana inwestycja stwarzająca potencjalne zagrożenie dla środowiska powinna być rzetelnie przeanalizowana i udokumentowana, tak aby możliwym było zweryfikowanie jej negatywnego oddziaływania i zastosowanie środków zaradczych jeszcze przed przystąpieniem do inwestycji.

W celu minimalizacji zjawisk potencjalnie negatywnie oddziałujących zaleca się stosowanie zaleceń i rekomendacji wskazanych w Audycie Krajobrazowym, wymienionych powyżej, oraz rozpowszechnienie szczegółowych informacji na temat zagrożeń dla posiadanych na terenie Gminy form krajobrazów:

- Rekomendacji i wniosków dotyczących form ochrony przyrody oraz zabytków,
- Rekomendacji i wniosków dotyczących kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów,
- Rekomendacji i wniosków dotyczących zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, dla możliwości zachowania wartości danego obszaru.

Zaplanowana realizacja działań związanych z budową, rozbudową czy przebudową bądź modernizacją może wiązać się z tymczasową, rzadziej trwałą zmianą krajobrazu, dlatego należy poczynić starania, by stopień ingerencji w środowisko naturalne był możliwie jak najmniejszy. Po wykonaniu prac należy dokonać wszelkich starań aby zapewnić powrót do stanu pierwotnego otoczenia

środowiskowego i krajobrazowego. Inwestycje intensywnie ingerujące w otoczenie powinny mieć charakter spójny i dobrze komponować się z otoczeniem pod względem estetycznym i użytkowym.

Zmiany dotyczące polepszenia bezpieczeństwa, poprawy dostępności do infrastruktury drogowej, sieci wodociągowej i kanalizacyjnej powinny pozytywnie oddziaływać na komfort życia mieszkańców, wpływając jednocześnie na możliwość generowania postaw proekologicznych, prośrodowiskowych i prozdrowotnych.

3.3 Obszary chronione

Gmina Skulsk cechuje się wysokim udziałem obszarów cennych przyrodniczo. Znaczną jej część stanowią obszary z dostępem do zasobów wodnych a zachowane środowisko naturalne w nienaruszonej postaci istotnie wpływa na stopień atrakcyjności przyrodniczej oraz rosnącej aktywności turystycznej w tym regionie.

Na obszarze gminy wytyczone zostały szczególne obszary ochrony, wymienione poniżej wraz z aktem prawnym o ich utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu (na podstawie danych centralnego rejestru form ochrony przyrody), w tym:

- **Obszary ochrony przyrody Natura 2000,**
 - Jezioro Gopło (kod obszaru PLH040007) – obszar siedliskowy

Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE) (Dz. Urz. UE L 43 z 13.02.2009, str. 63)

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Jezioro Gopło (PLH040007) (Dz. U. z 2022 r. poz. 130)

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 18 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Gopło PLH040007

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 23 września 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Gopło PLH040007

- Ostoja Nadgoplańska (kod obszaru PLB040004) – obszar specjalnej ochrony ptaków

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 179, poz. 1275)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133)

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 1 lutego 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004

➤ **Park krajobrazowy**

- Nadgoplański Park Tysiąclecia

Rozporządzenie nr 252/92 Wojewody Bydgoskiego z dnia 10 grudnia 1992 r. w sprawie utworzenia parku krajobrazowego pod nazwą "Nadgoplański Park Tysiąclecia" (Dz. Urz. Województwa Bydgoskiego Nr 10 poz. 132 z dnia 27 lipca 1993 r.)

Rozporządzenie nr 29/98 Wojewody Bydgoskiego z dnia 31 sierpnia 1998 r. w sprawie utworzenia parku krajobrazowego pod nazwą "Nadgoplański Park Tysiąclecia" (Dziennik Urzędowy Województwa Bydgoskiego Nr 54 poz. 252 z dnia 11 września 1998 r.)

Rozporządzenie nr 2/09 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 8 maja 2009 r. w sprawie utworzenia parku krajobrazowego "Nadgoplański Park Tysiąclecia" w województwie wielkopolskim (Dz. Urz. Województwa Wielkopolskiego z 2009 r. Nr 112, poz. 1798)

➤ **Obszary chronionego krajobrazu,**

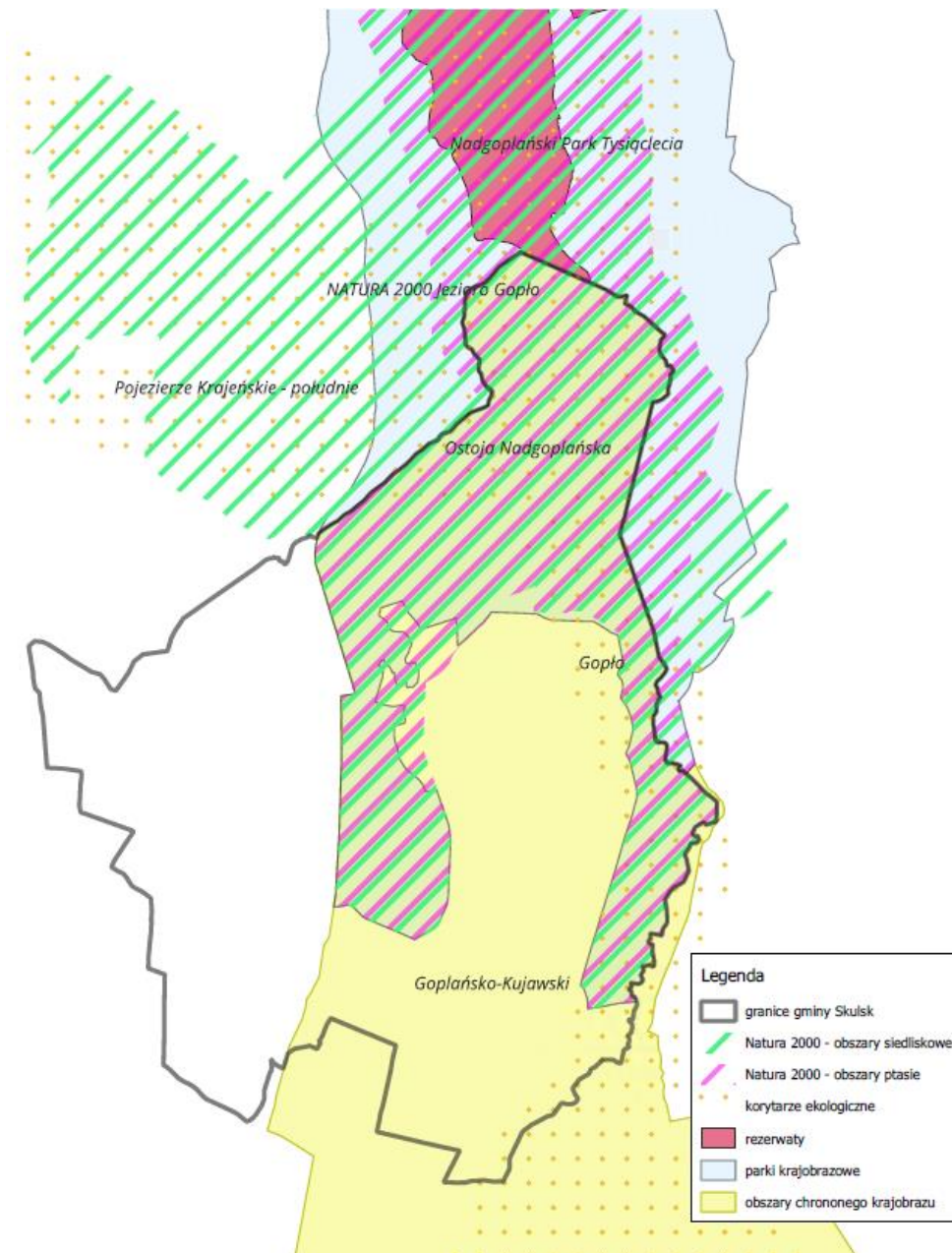
- Goplańsko Kujawski Obszar Chronionego Krajobrazu

Uchwała Nr 53 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koninie z dnia 29 stycznia 1986 r. w sprawie ustalenia obszarów krajobrazu chronionego na terenie województwa konińskiego i zasad korzystania z tych obszarów (Dz. Urz. Woj. Konińskiego z 1986 r. Nr 1, poz. 2)

Rozporządzenie Nr 14 Wojewody Konińskiego z dnia 23 lipca 1998 r. zmieniające uchwałę w sprawie ustalenia obszarów krajobrazu chronionego na terenie województwa konińskiego i zasad korzystania z tych terenów (Dz. Urz. Woj. Konińskiego z 1998 r. Nr 28/98, poz. 144)

➤ **Korytarz ekologiczny**

- Gopło

Rys. 3 Formy ochrony przyrody w granicach Gminy Skulsk

3.3.1 Obszary ochrony przyrody Natura 2000

Na terenie Gminy znajdują się dwa obszary ochrony przyrody Natura 2000:

Jezioro Gopło PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH040007.H – obszar siedliskowy - obszar ochrony siedlisk utworzony zgodnie z Dyrektywą Siedliskową, o powierzchni łącznej 13 659 ha (3 193,1 ha na terenie gminy Skulsk). Obszar ten składa się z łąk i szuwarów, występują również bardzo cenne przyrodniczo lasy łąkowe oraz liczne zatorfienia i śródwymowe oczka wodne. Występuje tu osiemnaście rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej oraz siedem gatunków roślin wpisanych do Polskiej

Czerwonej Księgi Roślin. Stwierdzono również występowanie rzadkich gatunków kręgowców, pięć z nich widnieje w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej,

Obszar został wyznaczony w celu trwałej ochrony:

- a) siedlisk przyrodniczych,
- b) populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin,
- c) populacji zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt innych niż ptaki lub

oraz w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków – w stosunku do przedmiotów ochrony.

Przedmiotem ochrony na obszarze siedliskowym Jeziora Gopło są:

1) siedliska przyrodnicze

- Śródlądowe stone łąki, pastwiska i szuwały (Glauco-Puccinietalia, część – zbiorowiska śródlądowe)
- Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (Charceteria spp.)
- Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion
- Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (Koelerion glaucae)
- Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea i ciepłolubne murawy z Asplenion septentrionalis Festucion pallentis)
- Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)
- Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium)
- łąki selernicowe (Cnidion dubii)
- Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)
- Torfowiska nakredowe (Cladietum marisci, Caricetum buxbaumii, Schoenetum nigricantis)
- Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk
- Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae) i olsy źródliskowe
- łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum)
- Ciepłolubne dąbrowy (Quercetalia pubescenti petraeae)

2) gatunki roślin, oraz ich siedliska;

- lipiennik Loesela (*Liparis loeselii*)
- sierpowiec błyszczący (*Drepanocladus (Hamatocaulis) vernicosus*)
- starodub łąkowy (*Angelica palustris* (= *Ostericum palustre*))

3) gatunki zwierząt innych niż ptaki, oraz ich siedliska.

- kumak nizinny (*Bombina bombina*)
- traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus* (*Triturus cristatus cristatus*))

Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar Jezioro Gopło – obszar siedliskowy

Tabela 4 Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar Jezioro Gopło

Oddziaływania NEGATYWNE		
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Opis
H	A04.03	zarzucenie pasterstwa, brak wypasu
L	K04.01	konkurencja
M	I01	nierodzone gatunki zaborcze - gatunki roślin i zwierząt
M	A08	nawożenie /nawozy sztuczne/
H	A03.03	zaniechanie / brak koszenia
H	A02.01	intensyfikacja rolnictwa
L	K02.02	nagromadzenie materii organicznej
H	J02.01	zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie
M	J02.05	modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie
L	K02.01	zmiana składu gatunkowego (sukcesja)
L	B02.04	usuwanie martwych i umierających drzew
L	B02.02	wycinka lasu, wycinka, usunięcie wszystkich drzew
Oddziaływania POZYTYWNE		
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Opis
L	X	zanieczyszczenia mieszane.

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

A Rolnictwo, B Leśnictwo, I Inne problematyczne zaborcze gatunki i geny, J Modyfikacje systemu naturalnego K Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych)

Ostoja Nadgoplańska PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB040004.B – obszar specjalnej ochrony ptaków – obszar specjalnej ochrony ptaków utworzony zgodnie z Dyrektywą Ptasią, o powierzchni łącznej 9815,8ha (3191,7ha na terenie gminy Skulsk). Teren obejmuje Jezioro Gopło, największe jezioro wielkopolski oraz jeziora Skulskie. Występujące na tych terenach podmokłe łąki i lasy łęgowe sprawiają, że jest to obszar na którym znajdują się ważne ostoje ptaków wodno – błotnych oraz miejsce wypoczynku dla ptaków przelotowych.

Obszar obejmuje Jezioro Gopło, jego otoczenie z grupą jezior: Skulskie (Skulskie, Skulska Wieś, Czartowo). Gopło jest długim - 25 km - jeziorem polodowcowym o płaskich i niezalesionych brzegach, z rozległymi połaciami szuwarów trzcinowych. Położone na nim wyspy zajmują łącznie 25 ha i wiele z nich jest także porośniętych szuwarami. W sąsiedztwie jeziora występują podmokłe łąki, a także pola orne i niewielkie lasy łęgowe. Celami wyznaczenia obszarów, są: ochrona populacji dziko występujących gatunków ptaków, utrzymanie i zagospodarowanie ich naturalnych siedlisk zgodnie z wymogami ekologicznymi, przywracanie zniszczonych biotopów oraz tworzenie biotopów.

W ostoi występują co najmniej 24 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Obserwowano tu 198 gatunków ptaków, wśród których 74 związane

są z obszarami wodnymi i błotnymi. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: batalion, bączek, bąk, podróżniczek, sowa błotna, perkoz dwuczuby, gęgawa, płaskonos, krakwa, rokitniczka, brzęczka i wąsatka. W stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje rybitwa czarna, gąsiorek, ortolan, krzyżówka, łyska, czajka i krwawodziób. W okresie wędrowek występuje tu co najmniej 1% populacji szlaku wędrowkowego żurawi i gęsi (mieszane gatunki). W stosunkowo wysokiej liczebności występuje gęgawa (do 3 500 osobn.), czernica (do 3 500 osobników). W okresie zimy występuje znaczny procent populacji szlaku wędrowkowego gęsi zbożowej (do 5 000 osobn.). Gęś białoczelna występuje w ilości do 6 000 osobników.

Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar Ostoja Nadgoplańska – obszar specjalnej ochrony ptaków

Tabela 5 Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar Ostoja Nadgoplańska

Oddziaływania NEGATYWNE		
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Opis
L	F03.02	pozyskiwanie / Usuwanie zwierząt (lądowych)
L	G02	infrastruktura sportowa i rekreacyjna
M	F02.03	wędkarstwo, inne niż z użyciem przynęty
M	E01.02	nieciągła miejska zabudowa
M	G01	sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze
M	A08	nawożenie /nawozy sztuczne/
L	J01	pożary i gaszenie pożarów
L	B03	eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania, zmniejszanie się obszarów leśnych
L	F03.01	polowanie
L	J02.10	gospodarka roślinnością wodną i przybrzeżną na potrzeby odwodnienia
L	A01	uprawa, w tym zwiększenie obszarów rolnych
M	E03.01	pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych
M	A04.03	hodowla zwierząt (bez wypasu)
M	H04	zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną
M	X	brak zagrożeń i nacisków
M	E03.02	pozbywanie się odpadów przemysłowych
Oddziaływania POZYTYWNE		
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Opis
L	A03	koszenie / ścinanie trawy
M	X	brak zagrożeń i nacisków
L	F03.01	polowanie
M	F02.03	wędkarstwo, inne niż z użyciem przynęty
M	G01	sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze
L	A01	uprawa, w tym zwiększenie obszarów rolnych

L	G02	infrastruktura sportowa i rekreacyjna
M	E01.02	nieciągła miejska zabudowa
M	A04	wypas

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

A - Rolnictwo, B - Leśnictwo, E - Urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe, F - Użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo, G - Ingerencja i zakłócenia powodowane, H - Zanieczyszczenia J - Modyfikacje systemu naturalnego

3.3.2 Park krajobrazowy

Nadgoplański Park Tysiąclecia PK.148 3074,59 ha na terenie gminy Skulsk

Nadgoplański Park Tysiąclecia jest najmłodszym parkiem krajobrazowym województwa wielkopolskiego i został utworzony w 2009 r. (rozporządzenie Nr 2/09 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 8 maja 2009 r. w sprawie utworzenia parku krajobrazowego „Nadgoplański Park Tysiąclecia” w województwie wielkopolskim (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2009 r. Nr 112 poz. 1798)), po zlikwidowaniu na tym terenie rezerwatu o identycznej nazwie. W Wielkopolsce Nadgoplański Park Tysiąclecia zajmuje powierzchnię 3074,59 ha i administracyjnie przynależy do jednej gminy - Skulsk.

Do szczególnych celów ochrony na terenie Parku należą:

- 1) zachowanie i popularyzacja walorów przyrodniczych i krajobrazowych w warunkach zrównoważonego rozwoju;
- 2) zachowanie miejsc lęgowych ptaków, szczególnie populacji ptaków wodnych i błotnych;
- 3) zachowanie siedlisk wykorzystywanych przez ptaki przelotne oraz zimujące;
- 4) zachowanie torfowisk i innych środowisk wilgotnych oraz bagiennych;
- 5) zachowanie naturalnie ukształtowanego krajobrazu polodowcowego.

Zachodnia część parku usytuowana jest w obrębie Pojezierza Gnieźnieńskiego, obejmuje ciąg jezior: Skulskie, Skulska Wieś i Czartowo oraz fragment kanału Warta – Gopło. Krajobraz opisywanego obszaru ma charakter młodoglacjalny, a jego najistotniejszy element stanowią obszary wodne i podmokłe. W granicach parku znajduje się południowy fragment Gopła, obejmujący 8% powierzchni jeziora.

Zróznicowany charakter krajobrazu Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia wpływa na wysoki poziom bioróżnorodności tego terenu. Wśród zbiorowisk roślinnych związanych z wodami jezior wymienić można zespoły ramienicy omszonej, wywłócznika kłosowego i okółkowego oraz zespół lilii wodnych z udziałem grzybieni białych i grążela żółtego. Ponadto występują tu: rdest ziemnowodny, różne gatunki rzęś, spirodela wielokorzeniowa oraz chroniony pływacz zwyczajny. Rozległe pasy szuwarów okalające jeziora parku tworzy między innymi rzadka kłoc wiechowata, a także pałka wąskolistna i szerokolistna, tatarak, manna mielec i jeżogłówka gałęzista.

Przy północno-wschodnim brzegu jeziora Skulska Wieś oraz pomiędzy jeziorami Czartowo oraz Skulskim w dobrym stanie zachowały się torfowiska niskie, gdzie stwierdzono występowanie sierpika barwierskiego oraz chronionego kruszczyka błotnego.

Nad Gopłem występują cenne i bogate gatunkowo łąki trzęślicowe, łąki sitowo-trzęślicowe, łąki selernicowe, łąki wyczyńcowe oraz łąki rajgrasowe. W obrębie łąk odnotowano stanowiska staroduba łąkowego, storczyków: krwistego i szerokolistnego oraz goździka piaskowego i pysznego. Na pastwiskach i łąkach parku spotyka się stanowiska roślin słonolubnych, w tym rzadkiej świbki morskiej i chronionego mlecznika nadmorskiego. Piaszczyste miejsca porośnięte są zbiorowiskami psammofilnymi – należą do nich chronione murawy szczotlichowe tworzone przez sinozieloną trawę szczotliczą siwą, zespół goździka kropkowanego i zawciągu pospolitego. W ciepłych miejscach występują również kocanki piaskowe, groszek czerniejący oraz pierwiosnka lekarska.

Lasy w parku nie zajmują dużej powierzchni. Nadbrzeżne pasy leśne rozciągające się wokół Gopła tworzone są przez cenne olsy, łągi wiązowo-jesionowe oraz łąg jarzmiankowy.

Świat ichtiofauny parku reprezentowany jest przez 25 gatunków ryb, a wśród nich: ciernika, sandacza, suma, jazgarza, szczupaka, leszcza i węgorza. Stwierdzono tu występowanie chronionych gatunków płazów, m.in. traszki zwyczajnej, kumaka nizinnego i grzebiuszki ziemnej, oraz gadów: padalca, jaszczurkę zwinkę i zaskrońca.

Najlepiej zbadaną grupą zwierząt są ptaki, wśród których najcenniejsze są gatunki wodno-błotne. Obok tych pospolitych, jak łyska, perkoz dwuczuby czy krzyżówka, obszary podmokłe parku zasiedlają gatunki rzadsze, między innymi bąk, bączek, błotniak stawowy, kropiatka, wąsatka, wodnik i żuraw. Jezioro Gopło jest bardzo ważną ostoją dla gęgawy, która na całym akwenie gniazduje w liczbie kilkuset par, stanowi ono też miejsce żerowania bielika.

Opisywane tereny słyną również z masowych koncentracji ptaków w okresach przelotów, kiedy na wodach Gopła spotyka się między innymi wielotysięczne stada gęsi zbożowych i białoczelnych.

Spośród chronionych gatunków ssaków w parku występuje jeź wschodni, wydra, łasica, gacek wielkouch, traszka zwyczajna, kret i bóbr.

Zagrożenia i rekomendacje dla Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia zostały opisane w rozdziale 3.2.

3.3.3 Obszar chronionego krajobrazu

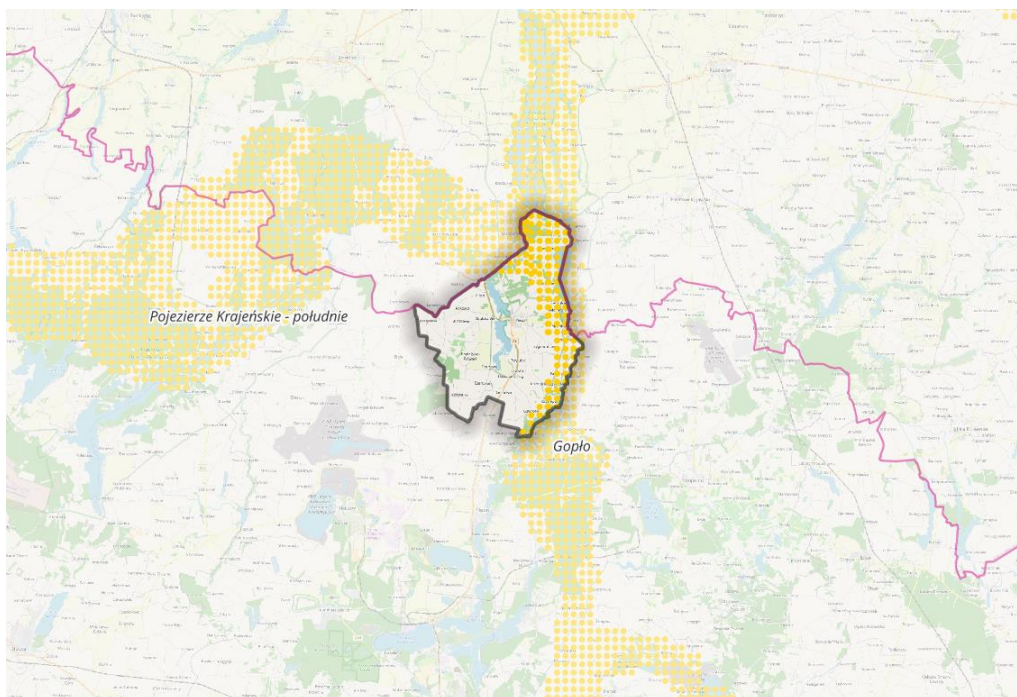
Goplańsko Kujawski Obszar Chronionego Krajobrazu PL.ZIPOP.1393.OCHK.137

Obszar o powierzchni łącznej 66 000 ha, utworzony w celu ochrony obszaru zbliżonego do stanu naturalnego oraz zapewnienia społeczeństwu warunków niezbędnych dla regeneracji sił w środowisku reprezentującym korzystne właściwości dla rozwoju turystyki i wypoczynku. Krajobraz tworzy mozaikę lasów mieszanych, pól uprawnych oraz jezior wokół których rozwija się roślinność szuwarowa i błotna. Część obszaru chronionego pokrywa się z terenami Parku Krajobrazowego Nadgoplański Park Tysiąclecia i z obszarami Natura 2000.

Zagrożenia i rekomendacje dla Goplańsko Kujawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu zostały opisane w rozdziale 3.2.

3.3.4 Korytarz ekologiczny

Korytarz ekologiczny to obszar umożliwiający migrację zwierząt, roślin lub grzybów. Gopło stanowi korytarz ekologiczny dla ptaków w czasie ich wiosennych i jesiennych wędrówek.

Rys. 4. Korytarze ekologiczne w obszarze Gminy Skulsk

Korytarze ekologiczne dla prawidłowego funkcjonowania muszą być pozbawione barier ekologicznych; obecność barier utrudnia lub całkowicie hamuje przemieszczanie się gatunków, którym korytarz powinien służyć. Korytarze ekologiczne pełnią swoje funkcje tylko wtedy, gdy są ciągłe i drożne na całej swej długości.

Podstawowe zagrożenia dla funkcjonowania korytarzy ekologicznych:

- rozwój sieci transportowej – budowa nowych autostrad i dróg ekspresowych, które wymagają grodzienia (fizyczna bariera ekologiczna); modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i w następstwie zwiększenie natężenia ruchu, wraz z tym zwiększenie śmiertelności zwierząt na drogach;
- budowa obiektów przemysłowych, centrów handlowych, logistycznych, warsztatów, magazynów poza obszarem zabudowanym, wzdłuż głównych dróg – rozciągnięcie strefy zurbanizowanej, powstanie przewężeń korytarza ekologicznego;
- chaotyczna zabudowa obszarów wiejskich – szczególnie wzdłuż głównych dróg, powoduje powstanie wielokilometrowej bariery z przylegających do siebie ogrodzonych posesji;

- budownictwo w bezpośredniej bliskości cieków – coraz dłuższe ich odcinki znajdują się w obrębie gęstej zabudowy, brzegi są degradowane, a cieki poddawane regulacji;
- rozwój budownictwa rekreacyjnego i hałaśliwych form rekreacji – przeznaczanie pod budownictwo rekreacyjne (domki letniskowe) coraz większych obszarów, wykorzystanie lasu do hałaśliwych form rekreacji (jazda motorami crossowymi i samochodami terenowymi po drogach leśnych, szlakach turystycznych).

3.3.5 Pomniki przyrody

Na terenie Gminy Skulsk nie istnieją pomniki przyrody.

3.3.6 Użytki ekologiczne

Na terenie Gminy brak ustanowionych użytków ekologicznych, ale istnieją zaproponowane obszary do ich ustanowienia. Są to następujące obszary: potorfia koło Łuszczewa, potorfia koło Galiszewa, torfowiska i łąki koło Galiszewa, uroczysko Mielnica Duża, uroczysko Przewóz, uroczysko Mniszki, potorfia w Lisewie, brzeg jeziora Czartowo, ciąg ekologiczny w dolinie Kanału Ślesieńskiego.

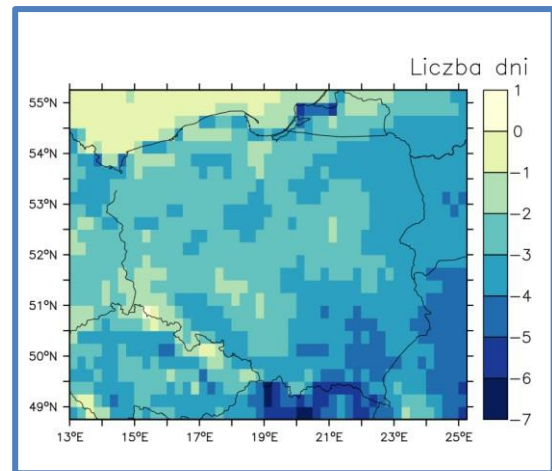
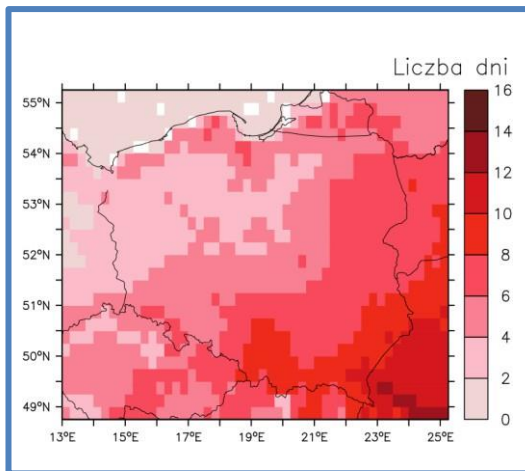
3.4 Aktualny stan środowiska obszaru opracowania oraz jego charakterystyka

3.4.1 Klimat

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i stanowią ważny przedmiot dyskusji na arenie międzynarodowej. Prognozowanie zmian klimatu stwarza trudności ze względu na bardzo dużą niepewność, związaną ze złożonością zjawisk klimatycznych i przede wszystkim zróżnicowaniem założeń dotyczących przyszłych scenariuszy rozwoju społeczno - gospodarczego świata. Wysiłki na rzecz dostosowania do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi krajowymi działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

Największy wpływ na warunki klimatyczne wywierają zjawiska ekstremalne, których obecne nasilenie się zauważalnie zmienia dynamikę cech klimatu w całej Polsce. Wśród zjawisk termicznych niekorzystnych i uciążliwych dla ludności, środowiska i gospodarki należy wymienić pojawianie się, szczególnie od lat 90-tych dotkliwych fal upałów (ciągi dni z maksymalną temperaturą dobową powietrza $\geq 30^{\circ}\text{C}$ utrzymującą się przez co najmniej 3 dni) i dni upalnych (z temperaturą maksymalną $\geq 30^{\circ}\text{C}$). Okresowe pojawianie się susz jest cechą charakterystyczną klimatu Polski. Ponadto, na większości obszaru Polski obserwuje się tendencje spadkowe liczby dni mroźnych i bardzo mroźnych.

Analizę przestrzenną scenariuszy przedstawiają mapy Polski ilustrujące różnicę pomiędzy stanem danego elementu w okresie referencyjnym 1971-2000 i w okresie 2001-2030. Największe zmiany mają miejsce z Polsce Płd-Wsch, natomiast wzrost okresów upalnych ($t_{\text{max}} > 25^{\circ}\text{C}$) obejmuje cały kraj podobnie jak spadek liczby dni z okresami mroźnymi ($t_{\text{min}} < -10^{\circ}\text{C}$).

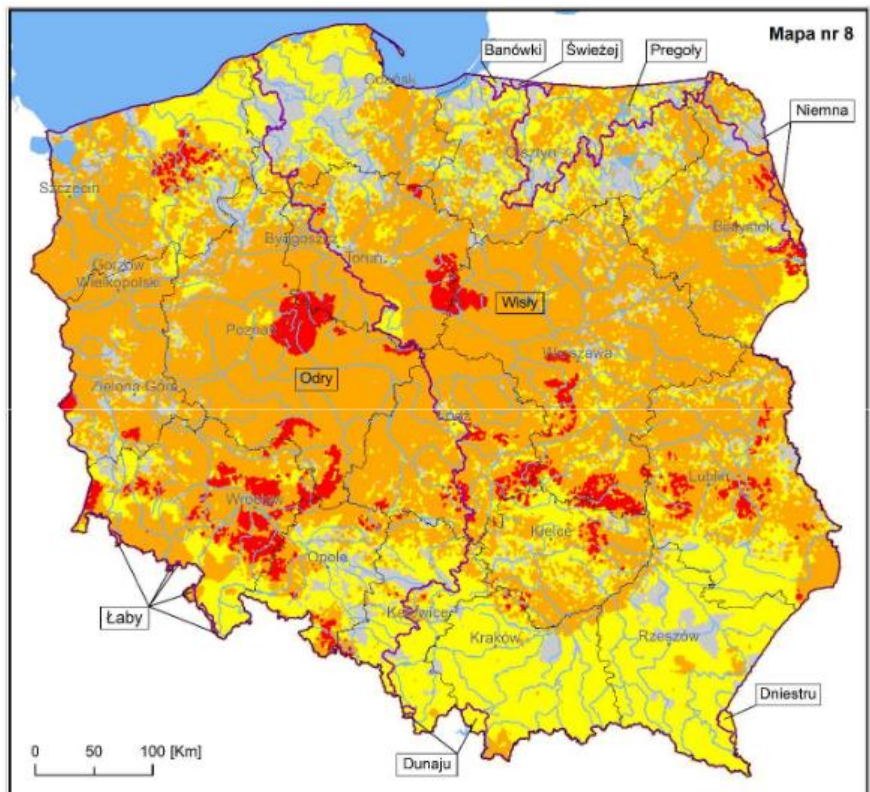
Rys. 5 Przyrost liczby dni z temperaturą maksymalną większą niż 25°C w odniesieniu do okresu referencyjnego.

Rys. 6 Spadek liczby dni z temperaturą maksymalną mniejszą niż -10°C w odniesieniu do okresu referencyjnego.

Źródło: Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020

Obszar Wielkopolski należy do najsuchszych i najcieplejszych regionów Polski. Dominują tu masy powietrza polarno-morskiego, co powoduje, że lata są chłodniejsze, a zimy łagodniejsze w porównaniu ze wschodnią, bardziej kontynentalną częścią Polski. Przeważają wiatry zachodnie. Najczęściej wieje słaby wiatr o prędkości 2,5–3,5 m/s. Nizinny charakter regionu umożliwia niezaburzony przepływ mas powietrza i odgrywa niewielką rolę w kształtowaniu procesów transformacji właściwości powietrza. O nagłych zmianach pogody często decydują procesy fizyczne zachodzące na frontach atmosferycznych. Nad regionem najczęściej przemieszczają się fronty chłodne, którym w okresie letnim często towarzyszą burze, znaczne wahania temperatury oraz wzrost prędkości wiatru.

Tabela 6 Mapa zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną - łącznie

Mapa łącznego zagrożenia suszą (1987–2018) (suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną) - ocena w siatce pól podstawowych

Legenda

Klasy łącznego zagrożenia suszą:

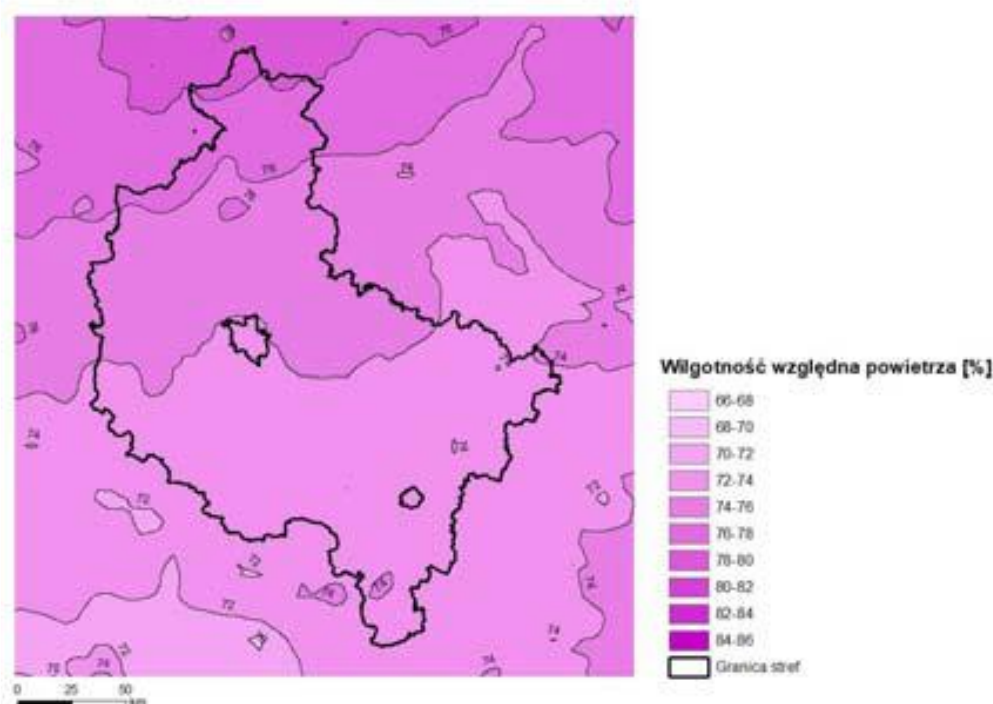
- słabo zagrożone suszą
- umiarkowanie zagrożone suszą
- silnie zagrożone suszą
- ekstremalnie zagrożone suszą
- Granica Polski
- Granica województwa
- Obszary dorzeczy w Polsce (JCWP v8)
- Wybrane rzeki (MPHP 10 v8)
- Jeziora i zbiorniki wodne (MPHP 10 v8)

Źródło: Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Średnie roczne ciśnienie atmosferyczne wynosi około 1005 hPa – najniższe jest wiosną (w kwietniu), nieco wyższe latem, a maksimum osiąga jesienią (w październiku). Cechą charakterystyczną regionu jest południkowy układ izoterm w zimie oraz równoleżnikowy w ciepłej porze roku. Średnia roczna temperatura wynosi około 8,2°C, na północy spada do 7,6°C, a na krańcach południowych i zachodnich osiąga 8,5°C. Ekstremalne wartości temperatury w okresie letnim dochodzą do +38°C, a w okresie najbardziej surowych zim spadają do prawie –30°C. Niższą temperaturę notuje się w siedliskach położonych w dolinach rzek, zwłaszcza na obszarach łąkowych i polach uprawnych. Jest to między innymi efekt zwiększonej ewapotranspiracji powierzchni upraw rolniczych.

Okres wegetacyjny należy do najdłuższych w Polsce, najwcześniej rozpoczyna się na zachodzie Wielkopolski – jego początek przypada około 28 marca. Na Nizinie Południowo-wielkopolskiej okres wegetacyjny wynosi około 228 dni; na krańcach północnych spada do 216 dni. Średnie sumy roczne opadów wynoszą 500–550 mm, przy czym na Pojezierzu Gnieźnieńskim i na południowej części Kujaw są o 50–100 mm mniejsze. Opady o natężeniu ≥ 5 mm w ciągu doby stanowią około 75% sumy opadów w okresie wegetacyjnym, a ich częstość nie przekracza 26%. Pokrywa śnieżna zalega średnio przez 51–57 dni, ale bywają zimy bezśnieżne oraz takie, w których śnieg leży ponad 100 dni.

Małe zróżnicowanie przestrzenne i roczne wykazuje rozkład wilgotności względnej. Średnia wilgotność względna powietrza w regionie wynosi 78% (od 67 – 68% w maju i czerwcu do 88% w grudniu). W związku z postępującymi zmianami klimatu zwiększyła się częstotliwość występowania zjawisk ekstremalnych.

Rys. 7 Przestrzenny rozkład średniej rocznej wilgotności względnej powietrza w strefie wielkopolskiej w 2018 r.

3.4.2 Powietrze atmosferyczne – emisja pyłów i gazów do powietrza

Zgodnie z art. 88 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, przynajmniej co 5 lat Główny Inspektor Ochrony Środowiska (GIOŚ), w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, dokonuje oceny jakości powietrza w poszczególnych strefach (zwanej dalej oceną pięcioletnią), na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu oceny jakości powietrza (tzw. Oceny rocznej, wymaganej na mocy art. 89 ustawy).

Podstawowym celem oceny poziomów substancji w powietrzu zgodnie z art. 89 ustawy - Prawo ochrony środowiska jest dokonanie klasyfikacji stref, dającej podstawę do zaplanowania działań na

rzecz poprawy jakości powietrza w strefach, w których są przekraczane wartości kryterialne określone dla ochrony zdrowia ludzi lub ochrony roślin.

Na terenie województwa wielkopolskiego sklasyfikowane zostały następujące strefy: aglomeracji poznańskiej, miasta Kalisza i strefy wielkopolskiej - podziału dokonano na podstawie pomiarów wykonanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w 2024 r. Gmina Skulsk wchodzi w skład strefy wielkopolskiej.

Na podstawie klasyfikacji stref województwa wielkopolskiego za rok 2024 stwierdzono potrzebę realizacji działań naprawczych mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla jednej strefy województwa: strefy wielkopolskiej – zakwalifikowanej do klasy C z uwagi ze względu na przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10.

We wszystkich strefach został przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D2.

Na przeważającym obszarze województwa wielkopolskiego w ostatnich latach występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych / docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczane w pyłe zawieszonym PM10 metale: ołów, arsen, kadm i nikiel. Rok 2024 charakteryzował się również brakiem przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla pyłów zawieszonych PM2,5 i PM10 na terenie wszystkich stref województwa.

Największym problemem w skali województwa wielkopolskiego są wysokie stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10. W ostatnim dziesięcioleciu można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza pod względem poziomu zanieczyszczenia pyłem. Jednakże wysokie dobowe stężenia pyłu zawieszonego PM10 rejestrowane w sezonie grzewczym pozostają istotnym problemem. Nadal na tle województwa wyróżniają się miejscowości, w których przeważa indywidualne ogrzewanie budynków paliwem stałym. Na ich obszarach rejestruje się największą liczbę dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego dla stężeń 24-godzinnych.

W sezonie letnim rejestrowany jest wzrost stężeń **ozonu**, spowodowany obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz w dużej mierze warunkami meteorologicznymi. W 2024 r. nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego ozonu określonego dla **kryterium ochrony zdrowia ludzi**. Stwierdzono jednak, podobnie jak w latach poprzednich, przekroczenie poziomu celu długoterminowego O₃ we wszystkich stacjach pomiarowych w województwie, w tym w Gminie Skulsk.

W odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w 2024 r. pomiary jakości powietrza i wyniki obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki matematycznego modelowania jakości powietrza nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz poziomu docelowego ozonu. Przekroczenia w strefie wielkopolskiej (w tym na terenie Gminy Skulsk) stwierdzono w przypadku ozonu w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego.

Tabela 7 Wyniki Jakości powietrza dla Gminy Skulsk na podstawie danych za 2024 r

Nazwa gminy	Kod TERYT gminy	PM10 średnia roczna [µg/m³]			PM10 36 maksimum [µg/m³]			PM2,5 średnia roczna [µg/m³]			B(a)P średnia roczna [ng/m³]		
		min	max	średnia	min	max	średnia	min	max	średnia	min	max	średnia
Skulsk (w)	3010092	16,2	17,8	17,0	26,7	29,6	28,0	9,1	10,1	9,5	0,34	0,77	0,45

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim - Raport wojewódzki za rok 2024

Zanieczyszczenie powietrza, z uwagi m.in. na swój rozległy zasięg oddziaływania, uznawane jest za największe zagrożenie dla zdrowia w Europie. Może prowadzić m.in. do chorób układu oddechowego, krwionośnego i nerwowego, a także zwiększać ryzyko rozwoju nowotworów. Wpływa także na stan ekosystemów. Jakość powietrza w Polsce ulega stopniowej poprawie.

Działania naprawcze obejmują szereg rozwiązań, skoncentrowanych m.in. na redukcji tzw. niskiej emisji. Szczególne znaczenie ma wymiana przestarzałych źródeł ciepła, termomodernizacja budynków oraz kształtowanie świadomości społecznej odnośnie potrzeby codziennej dbałości o jakość powietrza, w tym informowanie o szkodliwości spalania odpadów. W przypadku emisji ze środków transportu, stanowiących jedno z kluczowych źródeł emisji tlenków azotu, podejmowane są działania na rzecz rozwoju transportu niskoemisyjnego.

Tabela 8 Wykaz i opis planowanych do realizacji działań naprawczych w strefie wielkopolskiej, określonej w Programie Ochrony Powietrza dla strefy wielkopolskiej.

Lp.	Działania naprawcze	Wskaźniki monitorowania postępu dla działania naprawczego	Planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działania naprawczego	Podmioty/organy odpowiedzialne za realizację działania naprawczego	Wskazanie proponowanych źródeł finansowania działania naprawczego
1.	ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego w komunalnym zasobie mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej w gminach strefy wielkopolskiej	Liczba nieefektywnych źródeł ciepła [sztuki], wraz z podaniem zmiany sposobu ogrzewania na: - przyłącze do sieci ciepłowniczej, - przyłącze do sieci gazowej, - ogrzewanie elektryczne, - ogrzewanie olejowe - wymianę ogrzewania węglowego na pompę ciepła, - wymianę starych kotłów węglowych na nowe zasilane automatycznie, spełniające wymogi Ekoprojektu - wymianę kotłów węglowych na kotły opalane biomasą zasilane automatycznie, spełniające wymogi Ekoprojektu	Redukcja wielkości emisji Pył zawieszony PM10 – łącznie po zrealizowaniu Programu – 650,26 Mg, w tym: w 2024 r.- 129,41 Mg/rok w 2025 r.- 118,19 Mg/rok w 2026 r.- 57,97 Mg/rok Pył zawieszony PM2,5 – łącznie po zrealizowaniu Programu – 513,72 Mg, w tym: w 2024 r.- 101,28 Mg/rok w 2025 r.- 92,58 Mg/rok w 2026 r.- 45,42 Mg/rok Benzo(a)piren – łącznie po zrealizowaniu Programu 330,87 kg, w tym: w 2024 r.- 66,57 kg/rok w 2025 r.- 60,59 kg/rok w 2026 r.- 29,71 kg/rok	organ wykonawczy gminy odnośnie majątku gminy, organ wykonawczy powiatu odnośnie majątku powiatu oraz organ wykonawczy województwa odnośnie majątku województwa	Regionalny Program Operacyjny Województwa Wielkopolskiego; Program „Ciepłownictwo powiatowe”, Program STOP SMOG; własne samorządów gmin i powiatów oraz samorządu wojewódzkiego

Lp.	Działania naprawcze	Wskaźniki monitorowania postępu dla działania naprawczego	Planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działania naprawczego	Podmioty/organy odpowiedzialne za realizację działania naprawczego	Wskazanie proponowanych źródeł finansowania działania naprawczego
2.	zachęty finansowe na modernizację budynków mieszkalnych oraz na wymianę kotłów, pieców i palenisk w gminach strefy wielkopolskiej	Wysokość udzielonych dotacji [zł] Liczba nieefektywnych źródeł ciepła [sztuki], wraz z podaniem zmiany - przyłącze do sieci ciepłowniczej, - przyłącze do sieci gazowej, - ogrzewanie elektryczne, - ogrzewanie olejowe - wymianę ogrzewania węglowego na pompę ciepła, - wymianę starych kotłów węglowych na nowe zasilane automatycznie, spełniające wymogi Ekoprojektu - wymianę kotłów węglowych na kotły opalane biomasą zasilane automatycznie, spełniające wymogi Ekoprojektu	Redukcja wielkości emisji, będzie uzależniona od wielkości dotacji przydzielanych w ramach działania WpDOT oraz zainteresowania użytkowników kotłów na paliwo stałe ich wymianą. Przy założeniu programowym efekt ekologiczny wyniesie: Pył zawieszony PM10 – łącznie po zrealizowaniu Programu – 40 756,3 Mg, w tym: w 2024 – 7 859,2 Mg/rok w 2025 – 7 859,2 Mg/rok w 2026 – 3 929,6 Mg/rok Pył zawieszony PM2,5 – łącznie po zrealizowaniu Programu – 32 434,2 Mg, w tym: w 2024 – 6 224,9 Mg/rok w 2025 – 6 224,9 Mg/rok w 2026 – 3 112,4 Mg/rok Benzo(a)piren – łącznie po zrealizowaniu Programu 20 151 kg, w tym: w 2024 – 3 836,3 Mg/rok w 2025 – 3 836,3 Mg/rok w 2026 – 1 918,1 Mg/rok	Organ wykonawczy gminy	Regionalny Program Operacyjny Województwa Wielkopolskiego; Program „Czyste Powietrze”, Program „Ciepłownictwo powiatowe”, Program STOP SMOG; własne samorządów gmin
3.	inwentaryzacja źródeł ogrzewania indywidualnego na terenie gmin	% zinwentaryzowanych budynków z ogrzewaniem indywidualnym Dokument [szt.] zawierający wyniki inwentaryzacji	Brak możliwości oszacowania – działanie wspomagające realizację działania WpZOA, WpDOT oraz wdrażanie nakazów i zakazów z uchwały antysmogowej	Organ wykonawczy gminy	Budżety gmin, WFOŚiGW
4.	kontrola realizacji uchwały ograniczającej stosowanie paliw stałych	Liczba wykonanych kontroli Liczba pouczeń Liczba mandatów	Brak możliwości oszacowania – działanie wspomagające wdrażanie zakazów i nakazów z uchwały antysmogowej	Organ wykonawczy gminy	Budżet gminny
5.	termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej	Liczba budynków (w podziale na jednorodzinne, wielorodzinne i użyteczności publicznej) poddanych termomodernizacji Powierzchnia użytkowa [m ²] budynków poddanych termomodernizacji	Redukcja wielkości emisji: Pył zawieszony PM10 – łącznie po zrealizowaniu Programu – 3 641,1 Mg, w tym: w 2024 r.- 667,6 Mg/rok w 2025 r.- 667,6 Mg/rok w 2026 r.- 303,5 Mg/rok Benzo(a)piren – łącznie po zrealizowaniu Programu – 1 870,5 kg, w tym: w 2024 r.- 342,9 kg/rok w 2025 r.- 342,9 kg/rok w 2026 r.- 155,9 kg/rok	osoby fizyczne, podmioty, użytkownicy, administratorzy lub właściciele obiektów, organy wykonawczy gminy odnośnie majątku gminy i organy wykonawczy powiatu odnośnie majątku powiatu oraz organ wykonawczy	Budżet gminy, budżet powiatu, budżet województwa, środki własne osób fizycznych i prawnych, Regionalny Program Operacyjny Województwa Wielkopolskiego; Program „Czyste Powietrze”,

Lp.	Działania naprawcze	Wskaźniki monitorowania postępu dla działania naprawczego	Planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działania naprawczego	Podmioty/organy odpowiedzialne za realizację działania naprawczego	Wskazanie proponowanych źródeł finansowania działania naprawczego
				województwa odnośnie majątku województwa	Program „Ciepłownictwo powiatowe”, Program STOP SMOGżet gminy
6.	edukacja ekologiczna	Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych	Brak możliwości oszacowania – działanie wspomagające realizację działania WpZOA i WpDOT oraz wdrażanie nakazów i zakazów z uchwały antysmogowej	organ wykonawczy gminy, organ wykonawczy powiatu oraz organ wykonawczy województwa	Budżet gminny, budżet powiatowy, budżet wojewódzki, WFOŚiGW
7.	zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego	Liczba uchwalonych mpzp z odpowiednimi zapisami	Brak możliwości oszacowania – działanie wspomagające	organ uchwałodawczy gminy	Budżet gminny

Źródło: Program Ochrony Powietrza dla strefy wielkopolskiej

3.4.3 Hałas

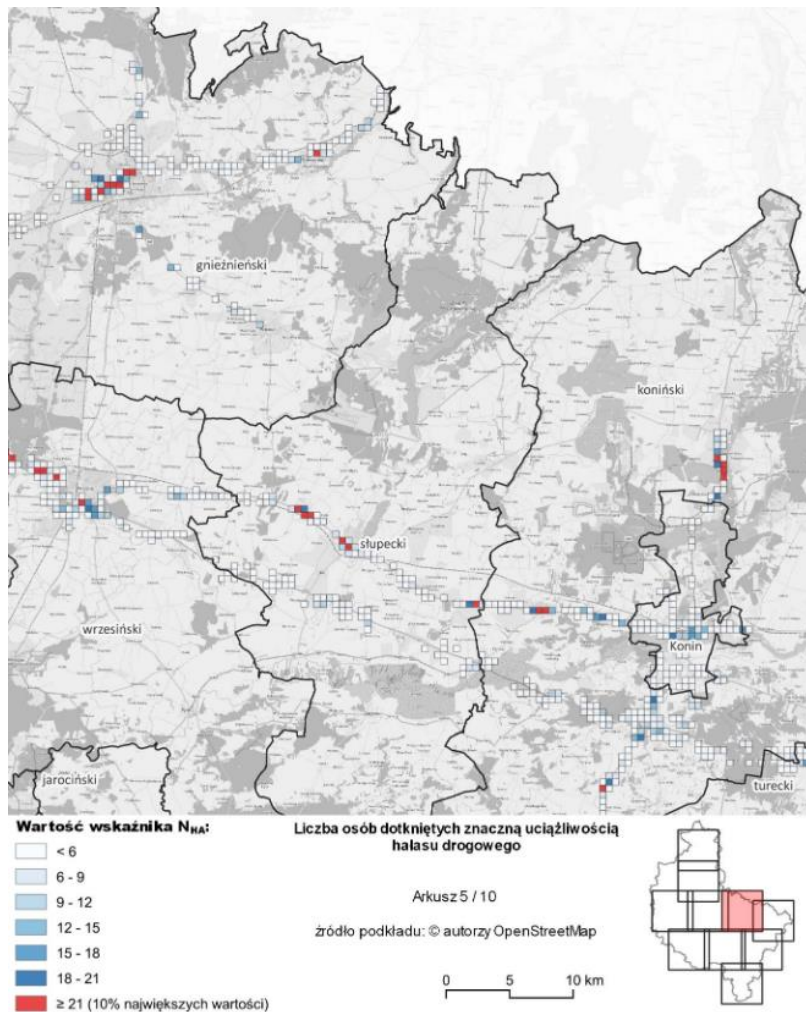
Degradacja klimatu akustycznego środowiska staje się jednym z najbardziej istotnych problemów, dotyczących zarówno mieszkańców wielkich aglomeracji, jak i mniejszych ośrodków. Większość konfliktów akustycznych wynika z oddziaływania źródeł hałasu komunikacyjnego, a zwłaszcza drogowego. Ze względu na powszechność zagrożenia hałasem w środowisku, wynikającą z postępującej urbanizacji i towarzyszącej rozbudowie sieci dróg, niezbędne są skuteczne działania minimalizujące uciążliwości akustyczne.

Na podstawie opracowania Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa wielkopolskiego i „Strategicznej Mapy Hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie wielkopolskim”, obejmująca odcinki dróg dla których zarządzającym jest Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, aktualny stan klimatu akustycznego można określić jako dobry. Gmina Skulsk jest narażona w sposób niewielki na emisję hałasu drogowego. Na podstawie danych Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, DK25 przebiegająca przez Gminę Skulsk, na jej obszarze charakteryzuje się ruchem o średniorocznym natężeniu ruchu znajdując się w przedziale 24000-29999 pojazdów/dobę.

Charakterystykę środowiska akustycznego dla województwa przedstawiono tu w strategicznych mapach hałasu. Efektem opracowanych map jest szczegółowa informacja dotycząca lokalizacji terenów, na których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne hałasu oraz liczby mieszkańców narażonych na dokuczliwość oraz na znaczne zaburzenia snu spowodowane różnym rodzajem hałasu. Szczególne znaczenie – również w aspekcie ekonomicznym – ma podejmowanie trafnych decyzji lokalizacyjnych dotyczących terenów i obiektów wymagających komfortu akustycznego.

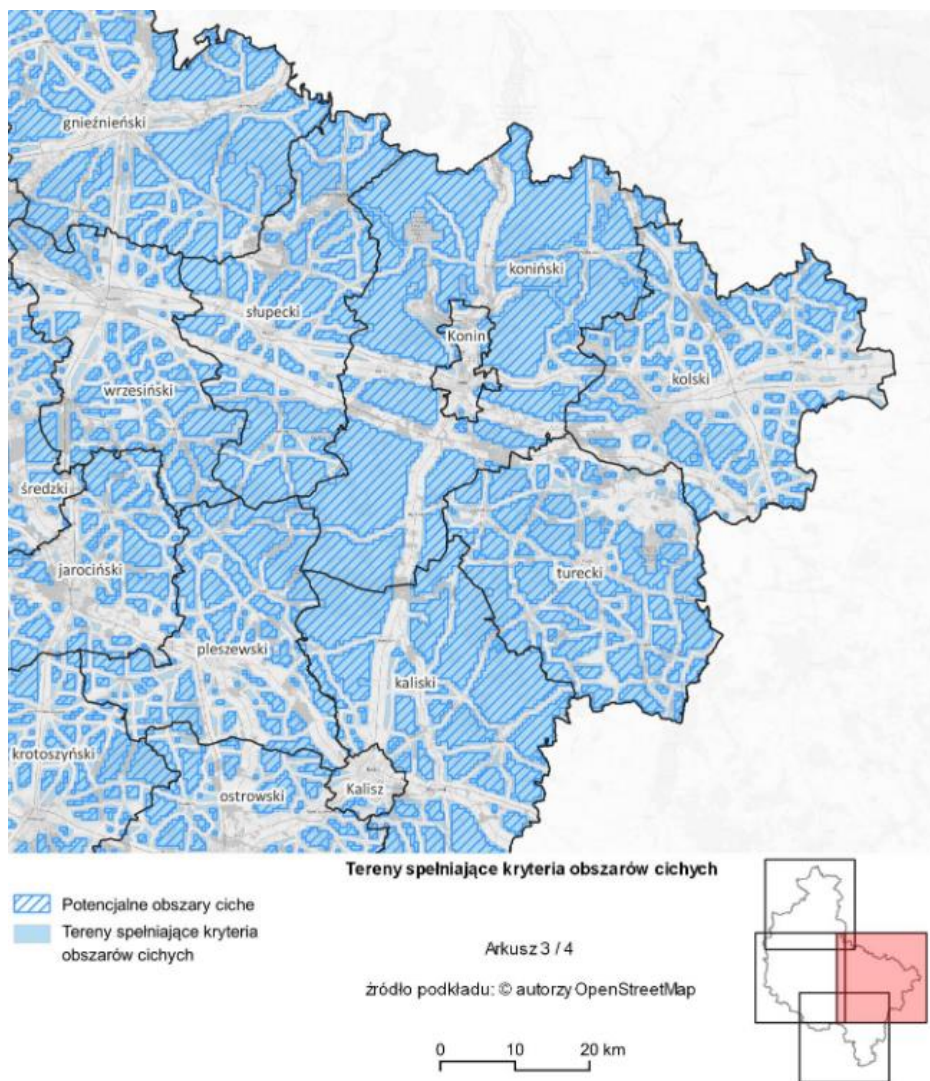
Najczęściej stosowanymi rozwiązaniami dla redukcji hałasu są: ekrany akustyczne, pasy zieleni wzdłuż dróg i torów, a także działania na rzecz zmniejszenia uciążliwości samych pojazdów – tj. zmniejszenie dozwolonej prędkości, ograniczenia dla wjazdu pojazdów ciężkich, wyprowadzanie ruchu

na obwodnice. Rozwój elektromobilności powinien obniżyć narażenie na hałas, gdyż samochody elektryczne są cichsze od spalinowych, lecz wiąże się z określonymi wyzwaniami (zob. rozdział 3. Klimat). Przepisy UE wprowadzają obniżenie głośności układów wydechowych dla wszystkich nowych aut sprzedawanych na terenie UE.

Rys. 8 Mapa rozkładu 10% największych wartości wskaźnika NHA – arkusz 5/liczby osób narażonych na znaczną dokuczliwość hałasu, wyrażoną wskaźnikiem NHA

W ramach POH zidentyfikowano obszary na terenie województwa wielkopolskiego, które spełniają kryteria obszarów cichych. W Gminie Skulsk obszary ciche obejmują większość gminy poza pasem wyznaczonym przez drogę krajową 25.

Rys. 9 Lokalizacja obszarów, które spełniają kryteria obszarów cichych – arkusz 3/4

Realizacja inwestycji wpłynie na poprawę klimatu akustycznego wzdłuż istniejących dróg wojewódzkich, w tym odcinków objętych niniejszą Strategiczną Mapą Hałasu. Remont nawierzchni także wpłynie to na poprawę klimatu akustycznego wokół obecnie zagrożonych terenów wzdłuż analizowanych odcinków dróg, zmniejszając powierzchnię terenów liczbę lokali oraz osób w nich zamieszkujących narażonych na ponadnormatywny hałas.

Negatywnych oddziaływań na etapie budowy i modernizacji dróg nie da się uniknąć, dlatego tak ważna jest właściwa organizacja prac w trakcie realizacji poszczególnych zadań pozwalająca ten wpływ ograniczyć. W celu ochrony zasobów flory i fauny, w szczególności awifauny, zaleca się stosować działania minimalizujące. Pozwoli to na ograniczenie ewentualnego negatywnego wpływu na te elementy środowiska przyrodniczego miasta, dzięki czemu ewentualne skutki środowiskowe będą krótkotrwałe i nie powinny spowodować negatywnych zmian w populacjach roślin i zwierząt.

Ponadto, ograniczenie odległości dla budowy elektrowni wiatrowych, które wprowadziła Ustawa z 2016 roku o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, to istotna bariera, która wpłynęła

na wstrzymanie rozwoju lądowej energetyki wiatrowej w Polsce. W ustawie pojawiła się tzw. reguła 10H, która uniemożliwiła budowę elektrowni wiatrowych w odległości mniejszej niż dziesięciokrotność wysokości turbiny (wraz z uniesioną łopatą) od zabudowy mieszkalnej. Nowelizacja ustawy z marca 2023 roku złagodziła przepisy, dopuszczając w niektórych przypadkach budowę w odległości co najmniej 700 m od zabudowy.

Spełnienie warunków związanych z odległością nie oznacza automatycznej możliwości lokalizowania elektrowni wiatrowych. Kluczowe znaczenie mają normy akustyczne. Dopuszczalne poziomy oddziaływania akustycznego reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. Dla zabudowy jednorodzinnej oraz związanej ze stałym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki oraz szpitali w miastach, dopuszczalny poziom to 50 dB w dzień i 40 dB w nocy. Z kolei dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zamieszkania zbiorowego, zagrodowej, rekreacyjno-wypoczynkowej oraz mieszkaniowo-usługowej to odpowiednio 55 dB w dzień i 45 dB w nocy. W praktyce to akustyka decyduje o tym, czy inwestycja będzie mogła powstać. Przed wprowadzeniem reguły 10H, to właśnie akustyka była głównym wyznacznikiem odległości od zabudowy.

Obecnie na obszarze Gminy Skulsk nie przewiduje się budowy elektrowni wiatrowych.

W przypadku ograniczenia prędkości oraz środków uspokojenia ruchu nie przewiduje się negatywnych oddziaływań na środowisko. Działaniami na rzecz poprawy klimatu akustycznego będzie poprawa nawierzchni drogowej.

3.4.4 Promieniowanie elektromagnetyczne

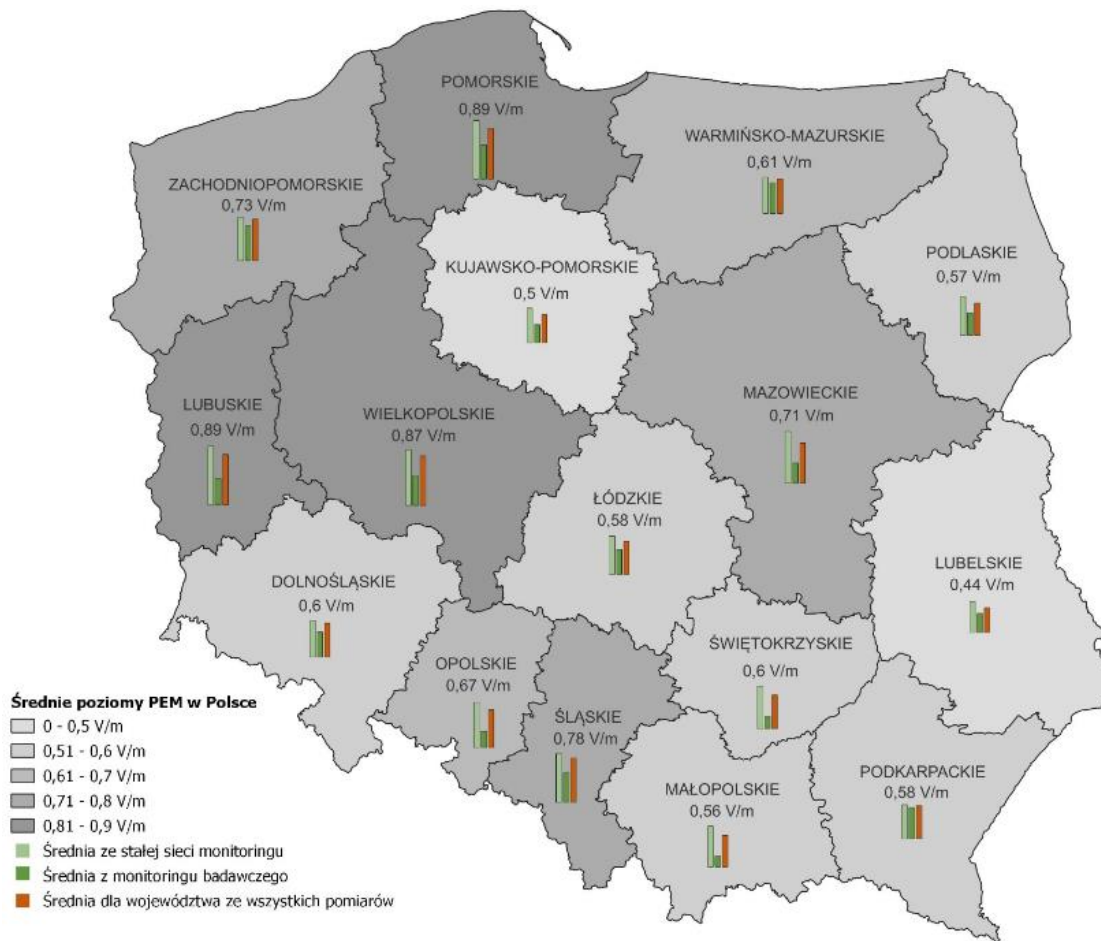
Pola elektromagnetyczne (PEM) w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska są to pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach z zakresu od 0 Hz do 300 GHz, stanowiące promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące. W środowisku występują dwa rodzaje źródeł promieniowania elektromagnetycznego: naturalne i sztuczne.

Sztuczne źródła to wszystkie pracujące urządzenia i instalacje, w których następuje przepływ prądu elektrycznego, w szczególności: sieci elektroenergetyczne, indukcyjne urządzenia przemysłowe, nadajniki radiowo-telewizyjne, radiokomunikacyjne i telefonii komórkowych, urządzenia sterowania bezprzewodowego (radiowego) i nadzoru oraz urządzenia gospodarstwa domowego, aparatura medyczna i przemysłowa. Główne źródła PEM w środowisku na terenach dostępnych dla ludności stanowią:

- sieci i urządzenia elektroenergetyczne emitujące pole elektromagnetyczne o częstotliwości 50 Hz;
- urządzenia nadawcze i telekomunikacyjne emitujące pola elektromagnetyczne o częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz.

Na terenie województwa wielkopolskiego w roku 2023 wykonano pomiary w 113 punktach pomiarowych. W 61 punktach pomiarowych średnia z 0,5 godzinowego pomiaru była wyższa od dolnych progów czułości sond pomiarowych wynoszących W wyniku przeprowadzonych pomiarów nie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w środowisku,

ponieważ wartość wskaźnika WME oznaczona w celu stwierdzenia zgodności w żadnym z punktów nie przekroczyła wartości 1, 0,5 V/m (NBM) oraz 0,8 V/m (PMM).

Rys. 10 Średnie natężenie pól elektromagnetycznych w środowisku uzyskane w roku 2023 w ramach państwowego monitoringu środowiska

Wyniki okresowych pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych w 2022 r. w ramach monitoringu badawczego za rok 2022 przedstawiono poniżej

Tabela 9 Wyniki okresowych pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych w 2022 r. w ramach monitoringu badawczego

Gmina	Nazwa punktu pomiarowego	Współrzędne punktu pomiarowego		Data pomiaru	Wynik 0,5 godz. pomiaru [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]	Wartość maksymalna (E _{max}) [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]	Wartość wskaźnika poziomu emisji pól elektromagnetycznych WME (z obliczeń)	Średnia dla kategorii obszaru [V/m]
Skulsk	P_2022_GW_13	52.476419	18.331289	2022-04-27	<0,8		1	0,6	0,06	0,51

3.4.5 Zasoby geologiczne

Na terenie gminy Skulsk występują złoża surowców naturalnych, głównie złoża piasku i piasku ze żwirem. Wśród zinwentaryzowanych w 2022 r. przez Państwowy Instytut Geologiczny na terenie gminy wymienione zostały wyrobiska w miejscowościach:

- Mielnica Mała – wyrobisko eksploatowane
- Mielnica Duża – wyrobisko zaniechane
- Mniszki - wyrobisko zaniechane
- Buszkowo-Parcele - wyrobisko zaniechane
- Gawrony - wyrobiska zaniechane.

Południowo – zachodnie krańce gminy to obszary graniczne występowania złoża węgla brunatnego Ościsłowo, natomiast we wschodnie tereny – złoża węgla brunatnego Morzyczyn.

Zanieczyszczenia i zagrożenia gleb

Czynnikiem, który w największy sposób wpływa na zachwianie równowagi biologicznej gleb są zanieczyszczenia chemiczne. Głównym ich źródłem jest przemysł, hutnictwo metali oraz transport. Silnie zanieczyszczają one powietrze, emitując do atmosfery szkodliwe pyły i gazy zawierające związki siarki, węgla, a także ołów, kadm i rtęć. Skutki działania tych gałęzi mogą prowadzić do zjawiska zmęczenia gleby, czyli obniżenia jej żyzności. W niektórych rejonach Polski poważnym problemem jest zakwaszenie gleb .

Emitowane przez elektrownie, elektrociepłownie tlenki siarki i azotu łącząc się z kropelkami wody tworzą rozcieńczony kwas siarkowy i azotowy (tzw kwaśne deszcze). W produkcji tlenków siarki przodują zakłady przemysłowe (ok. 63% SO₂), zaś najwięcej tlenków azotu w atmosferze pochodzi ze spalin samochodowych (ok. 50%). Oprócz fabryk, źródłem zanieczyszczenia związkami azotu są nawozy sztuczne.

Kwaśne deszcze powodują zakwaszenie gleby, które hamuje rozwój mikroorganizmów glebowych, a rośliny mają ograniczoną zdolność przyswajania wielu składników pokarmowych

Do technicznych dewastacji gleb zalicza się głównie działalność górniczą, która jest przyczyną powstawania hałd, składających się głównie ze skał płonnych. Zajmują one znaczne powierzchnie i nie nadają się dla rolnictwa. Ponadto głębinowa eksploatacja surowców prowadzi do zapadania i osiadania gruntu. Niszczy się struktura gleby, w zapadlisku gromadzą się wody gruntowe. Ich odwadnianie w trakcie eksploatacji prowadzi do powstania tzw. Leja depresyjnego. Takie zjawiska można zaobserwować w okolicy Bełchatowa, Konina, Bogatyni, Zagłębiu Górnośląskim, Zagłębiu Turoszowskim

3.4.6 Wody powierzchniowe i podziemne

Na terenie Gminy Skulsk w **wykazie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych** wymienione zostały:

- RW60001618349 Kanał Ślesiński - w oparciu o obowiązujący Plan dla obszaru dorzecza Odry w regionie wodnym Warty JCWP Kanał Ślesiński (RW60001618349) jest w złym stanie wód, jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych jakim jest dobry stan

wód. Ponadto ustalono również odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na złagodzeniu celów środowiskowych.

- RW6000111881999 Notec od Kanału Warta-Gopło do Noteci Zachodniej- stan chemiczny – poniżej dobrego, natomiast stan ogólny został określony jako zły. Ponadto ustalono również odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na złagodzeniu celów środowiskowych.
- RW600011188131 Notec od Dopływu z jez. Lubotyń do Kanału Warta-Gopło - stan chemiczny – poniżej dobrego, natomiast stan ogólny został określony jako zły, dla danej CWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej
- RW600018188149 Dopływ z Jez. Skulskich - stan chemiczny został określony jako dobry, natomiast stan ogólny został określony jako zły, dla danej CWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej

W ramach analizowanego obszaru Gminy Skulsk, dla wszystkich JCWP ustalona jest derogacja z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegającą na odroczeniu w czasie terminu osiągnięcia celów środowiskowych. Ponadto dla niej ustalono również odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na złagodzeniu celów środowiskowych.

Gminy właściwe ze względu na lokalizację planowanej inwestycji odpowiedzialne są za wdrażanie działań wynikających z realizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. Dotyczą one budowy, rozbudowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych oraz budowy i modernizacji zbiorczych systemów kanalizacyjnych. Ponadto gminy realizują działania związane z inwestycjami w zakresie oczyszczalni ścieków w terenach nieaglomeracyjnych.

Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) jeziornych:

- LW10396 Gopło
- LW10394 Skulska Wieś (aktualnie JCWP Skulska Wieś nie jest przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi ani też do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych)
- LW10393 Skulskie (aktualnie JCWP Skulskie nie jest przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi ani też do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych)

W ramach projektu pn. „Zwiększenie retencji i odbudowa zasobów wodnych terenów pogórnich na obszarze Wielkopolski wschodniej” we właściwości PGW Wody Polskie wynikającej z ustawy Prawo wodne zaplanowano realizację zadania na terenie Gminy Skulsk, umożliwiającego zwiększenie retencji jezior w zlewni Lisewki poprzez budowę jazu poniżej Jez. Skulskiego. Niniejsze zadanie prowadzone jest pod nazwą „Popiętrzenie jezior Skulskich, gm. Skulsk - odbudowa rzeki Lisewki”.

Dla jednolitych części wód jeziornych, w przypadku działań podstawowych na szczeblu krajowym tożsamych z działaniami dla jednolitych części wód rzecznych, wskazano te same jednostki odpowiedzialne za ich wdrożenie, jak w przypadku rzek.

Wykaz jednolitych części wód podziemnych (JCWPd):

W Polsce ok. 70% wody przeznaczonej do spożycia pochodzi z ujęć wód podziemnych, a wielkość ustalonych zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych wynosi blisko 34 mln m³/24h. Województwo wielkopolskie znajduje się w zasięgu 20 obszarów bilansowych, zaś wody podziemne występują w czterech piętrach wodonośnych: jurajskim, kredowym, paleogeńsko-neogeńskim i czwartorzędowym. Część wód podziemnych, ze względu na wysoką zasobność i walory użytkowe, uznana została za tzw. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP).

- GW600043 Gniezno (gmina wiejska), Kleczew, Orchowo, Ostrowite, Powidz, Skulsk, Ślesin, Trzemeszno, Wierzbinek, Wilczyn, Witkowo
JCWPd GW600043, charakteryzuje słaby stan chemiczny i słaby stan ilościowy. Stan ilościowy jest zagrożony, natomiast chemiczny jest niezagrożony.

- GW600062 Babiak, Chodów, Dąbie, Golina, Grzegorzew, Kazimierz Biskupi, Kleczew, Konin, Kościelec, Koło (gmina wiejska), m. Koło, Kramsk, Krzymów, Kłodawa, Łądek, Olszówka, Orchowo, Osiek Mały, Ostrowite, Powidz, Przedecz, Rzgów, Skulsk, Sompolno, Stare Miasto, Słupca (gmina wiejska), m. Słupca, Ślesin, Wierzbinek, Wilczyn, Zagórów
JCWPd PLGW600062, charakteryzuje dobry stan chemiczny i słaby stan ilościowy. Stan ilościowy jest zagrożony, natomiast chemiczny jest niezagrożony.

Jednostkami odpowiedzialnymi za realizację działań wyznaczonych dla jednolitych części wód podziemnych są (podobnie jak w przypadku części wód rzecznych i jeziornych) jednostki administracji rządowej, samorządowej, jak i podmioty indywidualne.

Na podstawie informacji zamieszczonych na stronie Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu Obszar Gminy Skulsk nie jest położony w strefie ochronnej ujęcia wód podziemnych.

Dobre praktyki w zakresie gospodarowania wodami wspomagające osiągnięcie „dobrego stanu wód”

Działania wskazane w programach działań dla wszystkich kategorii wód oraz obszarów chronionych powinny być uzupełnione poprzez stosowanie dobrowolnie podejmowanych praktyk i zaleceń w zakresie zrównoważonego oraz oszczędnego gospodarowania zasobami środowiska, a przede wszystkim wody.

Wprowadzenie dobrych praktyk oraz stosowanie tzw. zielonej infrastruktury przez szerokie grono społeczne ma za zadanie doprowadzić do m.in. poprawy zdegradowanych ekosystemów, poprawy ilości i jakości zasobów wodnych oraz łagodzenia skutków zmian klimatu. Cele te można osiągnąć poprzez zastosowanie odpowiednich technik i działań, polegających w szczególności na efektywnym wykorzystaniu wody w przemyśle i w gospodarstwach domowych, stosowaniu wodoszczędnych technik nawodnień, odpowiednich działań na obszarach rolnych oraz uwzględnieniu zasad zrównoważonej gospodarki wodnej w planowaniu przestrzennym

Inicjatywy wprowadzania dobrych praktyk skierowane są do szerokiego kręgu zainteresowanych stron począwszy od podmiotów indywidualnych, głównych sektorów gospodarczych użytkujących zasoby wodne (rolnictwo, przemysł), jak również zastosowań w zakresie turystyki wodnej, ponadto do sektorów zajmujących się zaopatrzeniem w wodę i przetwarzaniem jej, świata nauki oraz

organów zaangażowanych w planowanie przestrzenne i zarządzanie zasobami wodnymi na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym, a także międzynarodowym.

Na szczeblu krajowym najbardziej promowane są:

- działania w zakresie naturalnej i małej retencji

Działania dotyczące naturalnej retencji mają pozytywny wpływ nie tylko na ochronę przed zjawiskami ekstremalnymi takimi jak powódź czy susza, ale równocześnie pozytywnie oddziałują na stan wód i ekosystemów od nich zależnych. Działania związane ze zwiększaniem naturalnej retencji są integralną częścią *Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP)* zarówno w dorzeczach jak i regionach wodnych opracowywanych na podstawie art. 88g ustawy Prawo wodne.

Znaczący udział w kształtowaniu i ochronie zasobów wodnych, jak również w gospodarowaniu wodą mają ekosystemy leśne. Odgrywają one kluczową rolę w generowaniu odpływu, z jednej strony poprzez oddziaływanie hydrologiczne procesów takich jak opady, intercepcja oraz ewapotranspiracja a z drugiej strony poprzez zwiększenie zdolności retencyjnej gleb.

- dobre praktyki w gospodarowaniu wodami na obszarach rolniczych

W ramach dobrych praktyk rolniczych rekomendowane jest także podjęcie działań zmierzających do naturalnej sorpcji i akumulacji, wprowadzonych do obiegu azotanów i fosforanów, przez naturalne ekosystemy. Występujące pomiędzy obszarami rolniczymi a ekosystemami wodnymi pasy buforowe ziemi (w postaci szuwarów, wierzbowisk bądź ekstensywnie użytkowanych łąk) przyczyniają się do ograniczenia spływu powierzchniowego, jak również znacząco ograniczają, a nawet eliminują dopływ substancji nawozowych w wodach gruntowych.

Środki ochrony roślin dostają się do wód głównie poprzez spływ powierzchniowy i erozję. To źródło zanieczyszczeń można w znaczący sposób ograniczyć poprzez stosowanie stref buforowych wokół ujęć wód oraz cieków i zbiorników wodnych o odpowiedniej szerokości, pokrytych roślinnością.

- dobre praktyki w utrzymaniu cieków

Podjęmowane w przeszłości działania technicznej regulacji cieków, realizowane głównie w celu ochrony przeciwpowodziowej, doprowadziły do znacznej degradacji oraz zniszczenia występujących na ich obszarze charakterystycznych ekosystemów wodnych i od wód zależnych. Obecnie, wszelkim podejmowanym na rzekach pracom stawiane są nowe wymagania, które wskazują na utrzymanie cieków zbliżone jak najbardziej do naturalnego i maksymalnie zbieżnego z celami renaturyzacji, które jednocześnie mają umożliwić bezpieczne dla otoczenia przeprowadzenie wód wezbraniowych.

W ramach dobrych praktyk zawierają się również przedsięwzięcia z zakresu budowy niebieskich korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzecznych. Działania polegają na zadrzewieniu brzegów rzek, budowie sztucznych tarlisk, budowie przepławek oraz innych elementów mających na celu ochronę i zwiększanie bioróżnorodności ekosystemów wodnych.

Kolejną grupę dobrych praktyk stanowią realizowane przez regionalne zarządy gospodarki wodnej przedsięwzięcia polegające na przywróceniu pierwotnej retencji dolinowej rzek, drożności korytarzy ekologicznych czy renaturyzacji rzek.

- dobre praktyki na szczeblu lokalnym (oszczędne gospodarowanie wodą oraz lokalne retencjonowanie wód opadowych)

Realizacja działań na szczeblu lokalnym wynika między innymi z wprowadzonych aktów prawa miejscowego (miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, programy ochrony środowiska). Zawarte w nich dobre praktyki pozwalają na zatrzymywanie wody opadowej w miejscu wystąpienia opadu lub w jego okolicy, a następnie przywrócenie do obiegu hydrologicznego bądź ponownego wykorzystania.

Stopień powierzchni utwardzonych (chodniki, drogi, parkingi, podjazdy) w znacznym stopniu przyspiesza odpływ z danego terenu czego konsekwencją są liczne podtopienia i powodzie. Na poziomie lokalnym dobre praktyki realizowane są poprzez tworzenie zielonych dachów i żywych ścian w architekturze.

- dobre praktyki w ograniczeniu wpływu skutków zmian klimatu na zasoby wodne

Dla obszarów miejskich rekomendowane jest wprowadzanie systemów zwiększających ich retencyjność: wprowadzanie obszarów zieleni miejskiej, tworzenie systemów przechwytyjących wodę deszczową, utrzymanie w miastach pokrywy śnieżnej, zastąpienie soli drogowej innymi środkami o niskiej presji środowiskowej (np. piasku), tworzenie zbiorników retencyjnych powierzchniowych i przykrytych, przywracanie małych cieków i potoków.

Sukces łagodzenia skutków ocieplenia klimatu jest bardzo silnie powiązany również ze świadomością ekologiczną społeczności. Edukowanie w zakresie wdrażania dobrych praktyk: działań zwiększających retencyjność powierzchni topograficznych, zwiększających infiltrację wód, zapobiegających erozji, emisji gazów czy odprowadzaniu do środowiska ścieków nieoczyszczonych, istotnie sumuje się do poprawy jakości i zachowania ilości zasobów wodnych.

3.4.7 Bioróżnorodność

Za ogólną definicję bioróżnorodności przyjmuje się zróżnicowanie życia na wszelkich poziomach jego organizacji, obejmujące zróżnicowanie genów, gatunków i ekosystemów. Na bioróżnorodność składają się bogactwo gatunkowe (czyli liczba gatunków) oraz proporcje ich występowania. Im bardziej wyrównane proporcje tym biocenoza bogatsza.

Cechy wyróżniające krajobraz rolniczy o wysokiej bioróżnorodności

- wielogatunkowy płodozmian - zróżnicowanie genetyczne roślin, stosowanie starych tradycyjnych odmian, różnorodność gatunków;
- bogactwo flory i fauny zależne od siedliska i użytkowania – obecność wielu gatunków zapylaczy, ptaków, płazów i gadów;
- duża różnorodność chwastów w stanie nie zagrażającym uprawom;

- kształtowanie krajobrazu poprzez infrastrukturę ekologiczną: zachowanie lub wprowadzanie wokół gruntów zadrzewień śródpolnych, szpalerów drzew, alei drzew, zarośli, kamieńców czy żywoplotów; ochrona torfowisk, mokradeł, oczek wodnych, miedz itp.;
- bioróżnorodność genetyczna, międzygatunkowa i wewnątrzgatunkowa poprzez hodowlę „zapomnianych” i reliktowych gatunków drzew owocowych, roślin uprawnych, miejscowych lokalnych ras zwierząt;
- występowanie gatunków „wskaźnikowych”, chronionych, cennych – charakterystycznych dla danego ekosystemu rolniczego;
- wysokopiennie sady przydomowe z cennymi starymi odmianami drzew i krzewów owocowych;
- ule, budki dla trzmieli, budki lęgowe dla ptaków, domki dla murarek itp. – obecność w krajobrazie celem zwiększenia miejsc bytowania dla zwierząt spełniających ważne funkcje w ekosystemach – krajobrazach;
- obecność zwierząt na pastwiskach

4. Inwestycje OZE a obszary chronione

W kontekście planowanych inwestycji OZE w Gminie Skulsk istotne jest uwzględnienie ich położenia względem obszarów chronionych, przede wszystkim względem obszarów NATURA 200, czyli Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków oraz Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk. Są to tereny mające na celu ochronę i odtwarzanie kluczowych ekosystemów, siedlisk, gatunków i cech krajobrazu w Europie. Obowiązują na nich ochronne regulacje prawne i z tego względu wykluczona jest na tym obszarze działalność, która mogłaby pogorszyć stan środowiska i chronionych gatunków, nawet jeżeli jest to inwestycja w ekologiczne źródła wytwarzania energii w tym źródła energii odnawialnej.

W przypadku, gdy lokalizacja inwestycji pokrywa się z terenami podlegającymi ochronie konieczne jest wykonanie raportu oddziaływania na środowisko dla poszczególnego działania. Każda inwestycja planowana na obszarach Natura 2000 nawet ta, która pozyskuje energię ze źródeł odnawialnych musi być, co najwyżej neutralna dla chronionego obszaru lub należy wykazać, że korzyści z jej zrealizowania będą większe niż ewentualne szkody poczynione na danym terenie.

Na terenach objętych ochroną sieci Natura 2000, każdy projekt jest analizowany merytorycznie pod kątem jego wpływu na ekosystem. Jakikolwiek negatywne oddziaływanie na środowisko objęte ochroną dyskwalifikuje dany projekt z realizacji. W sytuacjach szczególnych dana inwestycja może zostać zrealizowana. Jest to możliwe, gdy:

- występuje nadrzędny interes publiczny, o charakterze społecznym lub gospodarczym,
- brak jest innych wariantów o mniejszym oddziaływaniu na środowisko,
- możliwe jest przeprowadzenie skutecznej rekompensaty przyrodniczej równoważnej do skali strat i zniszczeń przyrodniczych.

Spośród wszystkich, najwięcej kontrowersji wywołują inwestycje w energetykę wiatrową na obszarach Natura 2000 ponieważ źle położone lub wadliwie zaprojektowane farmy wiatrowe mogą mieć silnie negatywny wpływ na wrażliwe gatunki i siedliska. Z tego względu Komisja Europejska opublikowała wytyczne zalecające formę rozwoju energetyki wiatrowej na obszarach chronionych. W raporcie "Wind energy development and Natura 2000", wyraźnie zaznaczono, że farmy wiatrowe poprawnie zlokalizowane i zaprojektowane znajdujące się na obszarach Natura 2000 nie mają negatywnego wpływu na środowisko. Ważne jest jednak zachowanie dobrych praktyk i zaleceń, które minimalizują negatywne oddziaływanie i są źródłem potencjalnych szkód w środowisku naturalnym. Strategiczne planowanie rozmieszczenia turbin wiatrowych od początku działań projektowych na rozległym obszarze jest jednym z najbardziej efektywnych środków minimalizacji ich wpływu na środowisko naturalne oraz dziką faunę i florę. Należy mieć na uwadze, że największe szkody w siedlisku często są spowodowane na etapie realizacji inwestycji.

5. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów projektowanego dokumentu

5.1 Działania zawarte w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Skulsk

W ramach Strategii Rozwoju Gminy, przewidziane są przedsięwzięcia, które wpisują się w poszczególne cele strategiczne i operacyjne. Wyznaczenie ich na etapie tworzenia dokumentu i załączenie w formie listy projektów - działań zaplanowanych do realizacji, pozwoliło na wyodrębnienie poniższego wykazu:

Tabela 10 Lista projektów przewidzianych do realizacji w ramach dokumentu Strategii Rozwoju Gminy na lata 2024-2031

1. Remont, przebudowa, modernizacja dróg, przepustów oraz chodników na obszarze gminy Skulsk.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
2. Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze gminy Skulsk.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
3. Budowa, remont i modernizacja stacji uzdatniania wody w miejscowościach gminy Skulsk.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
4. Rozbudowa, budowa, modernizacja i doposażenie sieci wodociągowej na obszarze gminy Skulsk.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
5. Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne oraz budowa nowych punktów oświetleniowych w miejscowościach gminy Skulsk.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
6. Głęboka termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na obszarze gminy Skulsk.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
7. Inwestycje w odnawialne źródła energii na terenie gminy Skulsk.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.

8. Instalacja stacji monitorujących warunki meteorologiczno- klimatyczne z systemem powiadamiania.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
9. Cyfryzacja usług publicznych realizowanych przez instytucje gminne.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
10. Zwiększenie dostępności mieszkań komunalnych /socjalnych i poprawa warunków mieszkaniowych w efekcie zmiany przeznaczenia obiektów będących własnością gminy oraz remontu i modernizacji istniejących.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
11. Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie zagrożeń dla środowiska poprzez rozbudowę istniejącej infrastruktury zielonej oraz zwiększenie zasobów wodnych.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
12. Budowa i modernizacja istniejących ścieżek rowerowych i pieszo- rowerowych na obszarze gminy Skulsk.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
13. Remont i modernizacja zabytkowych budynków znajdujących się na terenie gminy Skulsk.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
14. Rozwijanie systemu usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych na obszarze gminy Skulsk.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
15. Doskonalenie systemu odbioru odpadów na terenie gminy Skulsk.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
16. Rozbudowa, remont i modernizacja istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej, w tym budowa hali sportowej i infrastruktury sportowej.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
17. Zwiększenie atrakcyjności i różnorodności oferty instytucji i podmiotów działających w sferze kultury.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
18. Dostosowanie komunikacji zbiorowej do zmieniających się potrzeb mieszkańców gminy Skulsk.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
19. Podniesienie poziomu usług edukacyjnych poprzez doposażenie placówek oświatowych oraz poszerzenie oferty edukacyjnej.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
20. Rozbudowa Przedszkola Gminnego o żłobek i sale przedszkolne na potrzeby mieszkańców gminy Skulsk.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
21. Wzmocnienie potencjału jednostek OSP z terenu gminy Skulsk poprzez między innymi doposażenie jednostek OSP.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
21. Wsparcie działalności świetlic wiejskich z terenu gminy Skulsk.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
22. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury <i>czasu wolnego</i> i turystyki na terenie gminy Skulsk.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
23. Budowa strażnicy OSP w Skulsku.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.

24. Wsparcie działalności organizacji pozarządowych z terenu gminy Skulsk.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
25. Wsparcie działalności klubów seniora oraz kół gospodyń wiejskich z terenu gminy Skulsk.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
26. Aktywizacja zawodowa mieszkańców gminy Skulsk.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
27. Zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
28. Wzrost ilości świadczonych usług medycznych w gminie	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
29. Poprawa jakości kształcenia dzieci, młodzieży i dorosłych na terenie gminy Skulsk.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
30. Wzmacnianie kompetencji społecznych mieszkańców gminy.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
31. Aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie.	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
32. Wzbogacenie oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.
33. Nawiązanie współpracy w ramach partnerstw instytucjonalnych oraz uczestnictwo w projektach wspierających rozwój lokalny i regionalny	Inwestycje dotyczą całego obszaru gminy i są planowane w latach 2024-2031.

Wskazane powyższe działania nie posiadają szczegółowego opisu i stanowią jedynie zarys działań, które będą wpisywać się w Strategię rozwoju i będą podlegać monitorowaniu w ramach działań wyznaczonych w Strategii. Działania te mają charakter ogólny, brak jest danych szczegółowych dotyczących ich realizacji, a wyznaczone szerokie ramy czasowe pozwolą jedynie na weryfikację ogólną (karta projektu) - m.in. czy i kiedy działania były realizowane, jaki był ich zakres i jakie w związku z tym poniesione zostały nakłady.

Wśród działań , które zostały wymienione w piśmie wyznaczającym zakres niniejszej prognozy wskazane zostały działania, wskazujące na charakter inwestycyjny, w tym:

- 1 „Remont, przebudowa, modernizacja dróg, przepustów oraz chodników na obszarze gminy Skulsk”,
- 2 „Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze gminy Skulsk”,
- 3 „Budowa, remont i modernizacja stacji uzdatniania wody w miejscowościach gminy Skulsk”,
- 4 „Rozbudowa, budowa, modernizacja i doposażenie sieci wodociągowej na obszarze gminy Skulsk”,
- 7 „Inwestycje w odnawialne źródła energii na terenie gminy Skulsk”,
- 16 „Rozbudowa, remont i modernizacja istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej, w tym budowa hali sportowej i infrastruktury sportowej”,
- 22 „Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury czasu wolnego i turystyki na terenie gminy Skulsk”.

Wymienione projekty istotnie będą obejmowały prace budowlane, jednak dane techniczne tych projektów będą możliwe do określenia dopiero na etapie przystąpienia do opracowania dokumentacji poszczególnych inwestycji i będą wymagały dodatkowego zaopiniowania. Obecnie mają charakter informacyjny i pogładowy.

5.2 Skutki realizacji działań zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Skulsk – analiza

„Strategia Rozwoju Gminy Skulsk na lata 2024-2031” jest dokumentem, który wskazuje kierunki w jakich powinna zmierzać gmina, aby zapewnić sobie stały, zrównoważony rozwój, a jednocześnie dbać, aby konsekwentnie polepszać warunki życia mieszkańców. Zasadniczą częścią Strategii są cele strategiczne i cele operacyjne, dla których określono kierunki działań wskazanych do realizacji w ramach strategii.

Dla podniesienia ustalono listę projektów (Tab. 10), których realizację zakłada się w ramach czasowych opracowanej Strategii. Wśród projektów wymienione zostały działania o charakterze miękkim oraz inwestycyjnym lecz żadne z wymienionych nie zawierają szczegółowych danych. Mają one charakter ogólny a ich pełna nazwa, zakres ani lokalizacja nie zostały dotychczas określone, pozostając jedynie założeniem.

Niemniej jednak spośród zawartych projektów związanych z przeprowadzeniem inwestycji – przyjmując założenie iż będą one realizowane dokonano analizy w kontekście oddziaływania na środowisko.

Należy zauważyć, że poszczególne projekty wykazane poniżej należą do przedsięwzięć, dla których wymagane będzie uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i będzie to miało miejsce dopiero na etapie przygotowania inwestycji. Wtedy to, z uwagi na znacznie większą szczegółowość danych i dokumentacji projektowej możliwe będzie określenie najbardziej efektywnych w danej sytuacji rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań. Przede wszystkim zaś zidentyfikowana zostanie pełna charakterystyka inwestycji.

Obecny stan informacji pozwala analizę ogólną projektów.

L.p.	Wykaz wybranych projektów zaplanowanych do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Skulsk na lata 2024-2031	Krajobraz	Klimat	Powietrze atmosferyczne	Hałas	Promieniowanie elektromagnetyczne	Zasoby geologiczne	Wody powierzchniowe	Bioróżnorodność	Obszary ochrony przyrody Natura 2000	Park krajobrazowy	Obszar chronionego krajobrazu	Korytarz ekologiczny
1	Remont, przebudowa, modernizacja dróg, przepustów oraz chodników na obszarze gminy Skulsk.	-/+	0	+	-/+	0	0	0	-/+	0	+/-	+	+

L.p.	Wykaz wybranych projektów zaplanowanych do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Skulsk na lata 2024-2031	Krajobraz	Klimat	Powietrze atmosferyczne	Hafas	Promieniowanie elektromagnetyczne	Zasoby geologiczne	Wody powierzchniowe	Bioróżnorodność	Obszary ochrony przyrody Natura 2000	Park krajobrazowy	Obszar chronionego krajobrazu	Korytarz ekologiczny
2	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze gminy Skulsk.	0	0	0	-/0	0	+	+	+	+	+	+	+
3	Budowa, remont i modernizacja stacji uzdatniania wody w miejscowościach gminy Skulsk.	0	0	0	-/0	0	+	+	0	0	0	0	+
4	Rozbudowa, budowa, modernizacja i doposażenie sieci wodociągowej na obszarze gminy Skulsk.	0	0	0	-/0	0	+	+	0	0/-	0/-	0/-	0/-
5	Inwestycje w odnawialne źródła energii na terenie gminy Skulsk.	-	+	+	0	0	0	0	0	0/-	0	0	0/-
6	Budowa i modernizacja istniejących ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych na obszarze gminy Skulsk.	+	+	0	0	0	0	0	0	+/-	+/-	+/-	0/-
7	Rozbudowa, remont i modernizacja istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej, w tym budowa hali sportowej i infrastruktury sportowej.	+	+	0	-/0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury czasu wolnego i turystyki na terenie gminy Skulsk.	-/+	+	0	-	0	0	0	0	+/-	+/-	+	0

1. Remont, przebudowa, modernizacja dróg, przepustów oraz chodników na obszarze gminy Skulsk.
2. Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze gminy Skulsk.
3. Budowa, remont i modernizacja stacji uzdatniania wody w miejscowościach gminy Skulsk.
4. Rozbudowa, budowa, modernizacja i doposażenie sieci wodociągowej na obszarze gminy Skulsk.
5. Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne oraz budowa nowych punktów oświetleniowych w miejscowościach gminy Skulsk.
6. Głęboka termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na obszarze gminy Skulsk.
7. Inwestycje w odnawialne źródła energii na terenie gminy Skulsk.

5.3 Częstotliwość oceny

Realizacja wymienionych w dokumencie działań, które zostały wskazane przez Gminę jako spójne z działaniami przewidzianymi do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy, zaplanowano do wdrożenia w okresie 2024-2031. W czasie obowiązywania strategii będą one podlegały okresowemu monitorowaniu. Umożliwi to bieżące diagnozowanie ewentualnych problemów i dostosowania projektów, oraz pozwoli to na dodatkową weryfikację, czy dane działanie zostało zrealizowane zgodnie

z poszanowaniem interesu mieszkańców, zdrowia, stanu środowiska i przyrody. Wraz z wyznaczonymi wskaźnikami uzyskany zostanie obraz obszarów, w których po przeprowadzonej ocenie stwierdzona zostanie ewentualna konieczność uzupełnienia o dodatkowe działania.

Założono, iż monitoring działań ujętych w Strategii będzie przeprowadzony min raz do roku przez zespół wyznaczony do wykonania niniejszego zadania, natomiast w razie konieczności częstotliwość ta może zostać dostosowana do potrzeb projektu. Dodatkowo, jeżeli zaistnieje potrzeba projekt może podlegać tymczasowemu intensywnemu monitorowaniu, szczególnie jeśli chodzi o konieczność podjęcia działań zaradczych w przypadku stwierdzenia rozbieżności.

Wszelkie odstępstwa będą mogli zgłaszać także sami mieszkańcy składając w Urzędzie Gminy pisemną informację o uciążliwości lub szkodliwości przedsięwziętych działań, szczególnie w zakresie szkód w kontekście ochrony zdrowia i środowiska naturalnego.

6. Zagrożenia wynikające z braku realizacji projektowanego dokumentu

Wśród działań zaplanowanych do realizacji w gminie w latach 2024-2031, w ramach dokumentu Strategii wskazane zostały projekty spośród których wymienia się inwestycje związane z budową, przebudową i modernizacją. Wśród nich przewidziane są takie działania, które przyczynią się do polepszenia warunków drogowych i komunikacyjnych oraz poprawy bezpieczeństwa pieszych, rowerzystów i kierowców. Zagrożeniem w przypadku zaniechania naprawy czy modernizacji dróg, przepustów oraz chodników będzie systematyczny spadek bezpieczeństwa, zwiększony hałas, zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców oraz turystów. Ponadto, niedostosowanie traktów komunikacyjnych do zmieniających się potrzeb związanych z rozwojem turystyki będzie groziło powstawaniem niekontrolowanych nowych szlaków, z narażeniem na szkody w środowisku przyrodniczym.

Podobnie, w przypadku działań związanych z budową, rozbudową i modernizacją infrastruktury czasu wolnego i turystyki, istnieje ryzyko spadku zainteresowania Gminą poprzez spadek atrakcyjności wśród odwiedzających. Rezultatem może być spadek popytu na usługi z branży wypoczynkowej i gastronomicznej w tym regionie. Rodzi się także ryzyko nasilenia zaśmiecania i niekontrolowane tworzenie „dzikich szlaków” i zwiększona ingerencja w obszary siedlisk. Dostosowanie atrakcyjnych przyrodniczo miejsc do rosnących oczekiwań poprawi świadomość i wrażliwość na bogactwo przyrody, a pomogą w tym akcje, znakowanie i tablice informacyjne.

Powstanie bazy sportowo-rekreacyjnej oraz budowa hali sportowej i infrastruktury sportowej zachęci do prowadzenia zdrowego trybu życia. Powstanie nowych miejsc, służących do prowadzenia aktywności, bez względu na porę roku czy warunki pogodowe, wzbogaci wizerunek Gminy i jej odbiór wśród mieszkańców i przyjezdnych, podniesie wartość reprezentacyjną Gminy i przyczyni się do zwiększenia zainteresowania zdrowym trybem życia wśród najmłodszych mieszkańców. Brak realizacji inwestycji spowoduje utratę tych możliwości.

Troska o stan wód pitnych stanowi obecnie ważny problem dla wielu gmin, w tym także miejscowości położonych na obszarze gminy Skulsk. Istotnie, należy w odpowiedni sposób zadbać o dostęp do dobrej jakości wody wszystkim mieszkańcom bez względu na miejsce i gęstość zaludnienia na danym obszarze. W tym celu bardzo ważnym elementem wpisującym się w cele operacyjne będzie budowa, remont i modernizacja stacji uzdatniania wody w miejscowościach gminy Skulsk. Podobnie jak budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze gminy Skulsk, inwestycje te będą miały bezpośredni wpływ na poprawę jakości wód i ograniczenie odpływu zanieczyszczeń do gleb, a także do wód jeziornych i rzecznych. Brak działań w tym zakresie i zaprzestanie inwestycji w konsekwencji wpłynie na zdrowie mieszkańców, wzrost zachorowań na choroby układu pokarmowego i negatywnie może wpłynąć także na uprawy i zwierzęta hodowlane. Środowisko przyrodnicze będzie ulegało systematycznej degradacji z powodu zanieczyszczeń.

Działania związane z inwestycjami w odnawialne źródła energii stanowią obecnie wizytówkę dla wielu gmin. Jest to związane z dążeniem do samowystarczalności energetycznej jednostek samorządowych, obniżeniem kosztów stałych, tym bardziej jeśli istnieje możliwość skorzystania z dofinansowania ze środków zewnętrznych na tego typu inwestycje.

Wykorzystanie OZE stanowi z drugiej strony istotne wyzwanie dla władarzy gmin, głównie w sytuacjach ograniczeń, co do możliwości skorzystania z dobrodziejstw naturalnych źródeł energii. W przypadku Gminy Skulsk, której w znacznym stopniu pokrywają tereny chronione: obszary ochrony przyrody Natura 2000 – Jezioro Gopło i Ostoja Nadgoplańska ; Nadgoplański Park Tysiąclecia; Goplańsko-Kujawski Obszar Chronionego Krajobrazu; Korytarz ekologiczny Gopło problemem będą ograniczenia obszarowe. Istniejące obostrzenia dopuszczają oczywiście budowę instalacji OZE, niemniej jednak wymagają zachowania właściwego ich umiejscowienia, tak aby nie narazić na istotne niebezpieczeństwo środowisko przyrodnicze. Brak realizacji lub wykluczenie takich projektów narazi Gminę na brak możliwości wpływu na poprawę jakości powietrza atmosferycznego oraz, co za tym idzie, wzrost emisji gazów cieplarnianych.

Wszystkie działania zaproponowane i wskazane przez Gminę do realizacji jako wpisujące się w ramy Strategii rozwoju Gminy Skulsk mają na celu dążenie do zrównoważonego rozwoju. Działania przewidują wprowadzanie zmian na wielu płaszczyznach, których zamiarem będzie dążenie do osiągnięcia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych, zmierzających do stworzenia lepszych warunków życia dla mieszkańców. Efektem tych działań będzie również pozytywny wpływ na zdrowie funkcjonowanie człowieka oraz na otaczające środowisko przyrodnicze.

Wymienione w dokumencie Strategii Rozwoju inwestycje mają służyć lokalnej społeczności poprzez systematyczną poprawę warunków życia i funkcjonowania w Gminie, oraz dążenie do zaspokajania potrzeb mieszkańców. Bezsprzecznym jest troska o minimalizowanie prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnych zjawisk, czy zmian w środowisku naturalnym podczas realizacji tych przedsięwzięć, dlatego należy zadbać o świadomość mieszkańców gminy na temat posiadanych potencjałów – zasobów środowiska przyrodniczego i skarbów natury – i przede wszystkim zagrożeń wynikających z braku lub niewłaściwie prowadzonych inwestycji. Bardzo ważne jest planowanie i podejmowanie prac, które przyczynią się do osiągnięcia zamierzonych efektów, przy jednoczesnym eliminowaniu wszelkich potencjalnych negatywnych oddziaływań.

Brak realizacji zadań Programu spowoduje:

- Pogorszenie jakości życia mieszkańców;
- Ograniczenie możliwości spędzania aktywnego i zdrowego trybu życia;
- Pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych - zwiększenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do wód;
- Degradację gleb
- Pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego;
- Wzrost emisji gazów cieplarnianych;
- Brak spełnienia wymogów prawnych w zakresie wskaźników emisyjnych i wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych;
- Wzrost zagrożenia ze strony ekstremalnych zjawisk meteorologicznych występujących z większą częstotliwością z uwagi na zmiany klimatyczne;
- Zwiększenie obciążenia zanieczyszczeniami komunikacyjnymi;
- Pogorszenie klimatu akustycznego i zwiększenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywne wartości poziomu dźwięku
- Zmniejszenie różnorodności biologicznej i cennych przyrodniczo terenów
- Marnotrawstwo zasobów przyrody i stały wzrost zanieczyszczenia środowiska
- Brak podejmowania działań edukacyjnych, promocji działań na rzecz ochrony przyrody,
- Brak świadomości ekologicznej

7. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Realizacja zadań określonych w Strategii Rozwoju Gminy Skulsk na lata 2024-2031 obejmuje gminę Skulsk w województwie wielkopolskim. Nie stwierdza się możliwości występowania transgranicznego oddziaływania na środowisko.

8. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

„Strategia Rozwoju Gminy Skulsk na lata 2024-2031” jest dokumentem, który wskazuje kierunki w jakich powinna zmierzać gmina, aby zapewnić sobie stały, zrównoważony rozwój, a jednocześnie dbać, aby konsekwentnie polepszać warunki życia mieszkańców. Strategia Rozwoju Gminy Skulsk na lata 2024-2031 jest spójna z obowiązującymi dokumentami strategicznymi oraz planistycznymi na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim, a także innymi dokumentami strategicznymi, których obszar i zagadnienia obejmują swoim zasięgiem Gminę Skulsk.

Zasadniczą częścią Strategii jest wyznaczonych pięć celów strategicznych, a dla każdego z nich wyznaczonych kilka kolejnych celów operacyjnych, dla których z kolei określono kierunki przedsięwzięć. Cele strategiczne obejmują kierunki:

1. AKTYWNE I ZINTEGROWANE SPOŁECZEŃSTWO
2. NOWOCZEŚNIE ZARZĄDZANA GMINA
3. WSPIERANIE EKOTURYSTYKI I TOŻSAMOŚCI KULTUROWEJ
4. OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO
5. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZESTRZENNY

Cele operacyjne precyzują bardziej szczegółowo obszary, w których stwierdza się konieczność podjęcia szerszych działań, ukierunkowanych na poszczególne grupy mieszkańców, zarządzanie w gminie, poprawę warunków funkcjonowania gminy, ekologię, turystykę, ochronę środowiska, poprawę bezpieczeństwa, przeciwdziałanie wykluczeniu i ogólne zapewnienie warunków do rozwoju gminy na jak najlepszym poziomie. Strategia dla Gminy stanowi kluczowy dokument, który łączy w sobie informacje o sytuacji i warunkach funkcjonowania Gminy Skulsk i jej mieszkańców i jej celach wyznaczonych do realizacji w latach 2024-2031.

Mimo wszystko Strategia Rozwoju Gminy ma charakter ogólny i nie wskazuje do realizacji konkretnych działań. Zawiera jedynie listę projektów, które będą wpisywać się w wyznaczone cele strategiczne i operacyjne, uwzględniając posiadane potencjały Gminy i jej mieszkańców, ich potrzeby, jak również niewykorzystane dotąd obszary i te wymagające podejmowania systematycznych działań dotyczące rozwoju gospodarczego, modernizacji infrastruktury, opieki i ochrony zdrowia, ochrony zasobów przyrodniczych i środowiskowych.

Istotnym elementem Samej strategii jest model funkcjonalno-przestrzenny. Przedstawiony w postaci mapy Gminy pozwala wyodrębnić i zobrazować najistotniejsze elementy infrastruktury, zabudowy i ich położenie, oraz najważniejsze elementy krajobrazu wraz przebiegiem granic obszarów chronionych przyrody.

Opracowany „Projekt Strategii Rozwoju Gminy Skulsk na lata 2024-2031” podlegał opiniowaniu instytucji opiniujących dokument, o których mowa w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko projektu „Strategii rozwoju Gminy Skulsk na lata 2024-2031” został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu. Niniejszy

dokument podlegał także wyłożeniu do publicznej wiadomości na 21 dni, jednak żadne uwagi do opracowania ze strony mieszkańców nie zostały zgłoszone.

„Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy Skulsk na lata 201-2031” ma na celu określenie skutków założonych do realizacji projektów, które zostały zapisane jako działania wpisujące się w kierunki działań „Strategii Rozwoju Gminy Skulsk na lata 2024-2031”.

Określenie oddziaływania na środowisko w prognozie, oznacza ustalenie wpływu na stan środowiska naturalnego, formy krajobrazu, obszary chronione, florę i faunę. Ponadto uwzględnia wpływ na mieszkańców i ich stan zdrowia, wraz z opisem możliwości negatywnych skutków oddziaływania na środowisko i możliwości zapobiegania im. Nadrzędnym celem prognozy jest ustalenie wszystkich potencjalnych skutków, jakie mogą wystąpić w trakcie i po wdrożeniu zapisów Strategii oraz zestawienie zaleceń o charakterze przeciwdziałania lub minimalizacji negatywnych skutków.

Wśród 33 projektów wymienionych w dokumencie, dla których założono, że będą realizowane w ramach Strategii, w opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, poniższe mogą stanowić przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko:

- ❖ „Remont, przebudowa, modernizacja dróg, przepustów oraz chodników na obszarze gminy Skulsk”,
- ❖ „Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze gminy Skulsk”,
- ❖ „Budowa, remont i modernizacja stacji uzdatniania wody w miejscowościach gminy Skulsk”,
- ❖ „Rozbudowa, budowa, modernizacja i doposażenie sieci wodociągowej na obszarze gminy Skulsk”,
- ❖ „Inwestycje w odnawialne źródła energii na terenie gminy Skulsk”,
- ❖ „Rozbudowa, remont i modernizacja istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej, w tym budowa hali sportowej i infrastruktury sportowej”,
- ❖ „Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury czasu wolnego i turystyki na terenie gminy Skulsk”.

Prognoza, na podstawie zidentyfikowanych obszarów i charakterystyki projektów przedstawia zalecenia szczegółowe mające na celu przeciwdziałanie lub minimalizację wszelkich negatywnych oddziaływań.

Dokument może stanowić wsparcie w procesie decyzyjnym podczas realizacji działań inwestycyjnych ingerujących w stan środowiska. Opracowana prognoza zawiera rekomendacje i wskazania, zawarte w odniesieniu do obszaru gminy, zaczerpnięte z dokumentów rozpatrujących zagadnienia z zakresu ochrony środowiska w dokumentach wojewódzkich i krajowych oraz międzynarodowych.

9. Spis tabel

Tabela 1 Rekomendacje i wnioski dla form ochrony przyrody dla Gminy Skulsk	17
Tabela 2 Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów w ujęciu regionalnym dla Gminy Skulsk.....	18
Tabela 3 Rekomendacje i wnioski dotyczące zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego	21
Tabela 4 Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar Jezioro Gopło	28
Tabela 5 Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar Ostoja Nadgoplańska.....	29
Tabela 6 Mapa zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną - łącznie	35
Tabela 7 Wyniki Jakości powietrza dla Gminy Skulsk na podstawie danych za 2024 r	38
Tabela 8 Wykaz i opis planowanych do realizacji działań naprawczych w strefie wielkopolskiej, określonej w Programie Ochrony Powietrza dla strefy wielkopolskiej.....	38
Tabela 9 Wyniki okresowych pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych w 2022 r. w ramach monitoringu badawczego	44
Tabela 10 Lista projektów przewidzianych do realizacji w ramach dokumentu Strategii Rozwoju Gminy na lata 2024-2031”	51

10. Spis rysunków

Rys. 1 Położenie obszaru chronionego krajobrazu i parku krajobrazowego pozostających w obszarze Gminy Skulsk.....	13
Rys. 2 Goplańsko – Kujawski obszar chronionego krajobrazu- walory i zagrożenia dla zachowania wartości krajobrazu	15
Rys. 3 Nadgoplański Park Tysiąclecia w województwie wielkopolskim - walory i zagrożenia dla zachowania wartości krajobrazu	16
Rys. 4. Korytarze ekologiczny w obszarze Gminy Skulsk	32
Rys. 5 Przyrost liczby dni z temperaturą maksymalną większą niż 25°C w odniesieniu do okresu referencyjnego.....	34
Rys. 6 Spadek liczby dni z temperaturą maksymalną mniejsza niż -10°C w odniesieniu do okresu referencyjnego.....	34
Rys. 7 Przestrzenny rozkład średniej rocznej wilgotności względnej powietrza w strefie wielkopolskiej w 2018 r.	36
Rys. 8 Mapa rozkładu 10% największych wartości wskaźnika NHA – arkusz 5/liczby osób narażonych na znaczną dokuczliwość hałasu, wyrażoną wskaźnikiem NHA	41
Rys. 9 Lokalizacja obszarów, które spełniają kryteria obszarów cichych – arkusz 3/4	42
Rys. 10 Średnie natężenie pól elektromagnetycznych w środowisku uzyskane w roku 2023 w ramach państwowego monitoringu środowiska	44

OŚWIADCZENIE AUTORA

Pomorska Grupa Konsultingowa S.A. ul. Unii Lubelskiej 4C, Bydgoszcz, zaświadcza, że autorem prognozy oddziaływania na środowisko dokumentu "Strategii Rozwoju Gminy Skulsk na lata 2024-2031" jest osoba, która spełnia wymagania, o których mowa w art. 74a ust.2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, tj. która ukończyła w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym i nauce, studia magisterskie na wydziale budownictwa i inżynierii środowiska, i posiada co najmniej 3-letnie doświadczenie w pracach w zespołach autorów przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko oraz była co najmniej pięciokrotnie członkiem zespołów autorów przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko.